

केरलपाठवलिः

संस्कृतम्

पञ्चमी कक्ष्या

अकादमिक-संस्कृतविद्यालयानां कृते

KERALA READER

SANSKRIT STANDARD V

FOR ACADEMIC AND SANSKRIT SCHOOLS

Government of Kerala
Department of General Education

State Council of Educational Research and Training (SCERT) Kerala
2024

राष्ट्रगीतम्

जनगण मन अधिनायक जय हे,
भारतभाग्यविधाता।
पंजाब सिंध गुजरात मराठा,
द्राविड उत्कल बंगा।
विंध्य हिमाचल यमुना गंगा,
उच्छलजलधितरंगा।
तव शुभ नामे जागे,
तव शुभ आशिष माँगे,
गाहे तव जय-गाथा।
जनगणमंगलदायक जय हे,
भारतभाग्यविधाता।
जय हे जय हे जय हे
जय जय जय जय हे।

प्रतिज्ञा

भारतं मम राष्ट्रम्। सर्वे भारतीयाः मे भ्रातरः। अहं
मम राष्ट्रे स्निह्यामि। तस्य समृद्धायां नानाविधायां च
पूर्विकसम्पत्तौ अभिमानी च भवामि। तद्योग्यतां
सम्पादयितुं सदा यतिष्ये च।

अहं पितरौ गुरुंश्चादरिष्ये बहुमानयिष्ये च। विनयान्वित
एवाहं सदा सर्वैः सह व्यवहरिष्ये, सर्वेषु प्राणिषु
दयालुर्वतिष्ये च।

मम राष्ट्राय राष्ट्रियेभ्यश्चाहं समर्पये स्वसेवाम्।
राष्ट्रियाणां योगक्षेमैश्चर्येष्वेवाहम् आत्मनस्तोषं कलयामि।

State Council of Educational Research and Training (SCERT)

Poojappura, Thiruvananthapuram 695012, Kerala

Website: www.scertkerala.gov.in

email: scertkerala@gmail.com

Phone:0471-2341883, fax;0471-231869

Typesetting and Layout: SCERT

First Edition: 2024

Printed at : KBPS, Kakkanad, Kochi-30

Department of Education, Government of Kerala

प्रियच्छात्राः

पञ्चमकक्ष्यायाः संस्कृतपाठ्यपुस्तकं भवतां पुरतः प्रस्तूयते। कविता, चित्रकथा, लघूपन्यासः, सुभाषितानि, सम्भाषणम् इत्यादिभिः व्यवहाररूपैः सम्पुष्टं भवतीदं पाठ्यपुस्तकम्।

राष्ट्रीय-कौशल-योग्यता-प्रारूपम् (NSQF), सूचन-प्रौद्योगिक (ICT) उपाध्यश्च पाठ्यपुस्तकेऽस्मिन् परिगणिताः सन्ति।

स्वतन्त्रवाचनाय, स्वतन्त्रचिन्तायै सर्गवैभवाय च पुस्तकेऽस्मिन् अवसराः समाकलिताः। भाषायाः प्रयोगोपाधिमवगन्तुं तद्वारा रचनाप्रवर्तनेषु भागं ग्रहीतुं च पठनानुभवाः कक्ष्याप्रकोष्ठात् अवाप्तव्याः।

पुस्तकस्यास्य अध्ययनेन संस्कृतस्य विशालं लोकं प्रवेष्टुं प्रेरणा नूनं भविष्यतीति आशासे।

भवदीयः

डा. जयप्रकाश आर् के

निदेशकः

राज्यशैक्षिकानुसन्धानप्रशिक्षणपरिषद्, केरलम्

TEXTBOOK DEVELOPMENT COMMITTEE

Advisor

Prof. V. Madhavan Pillai, Associate Professor in Sanskrit (Rtd.)

Chairperson

Dr. Sujith S., Asst. Professor, Govt Sanskrit College, Thiruvananthapuram

Experts

Dr. Bindhya K. S., Asst. Professor, Govt. Sanskrit College, Thiruvananthapuram

Sri. Unnikrishnan Nair S., H S T (Rtd.) G H S S Kizhakkenchery, Palakkad

Members

Dr. Aswathy Gopinath, G O H S Edathanattukara, Palakkad

Antony Sebastian, G H S S Erangimangad, Malappuram

Agith G. Krishnan, BRC Kollengode, Palakkad

Babu Thuruthipally, G U P S Muzhakkath, Cheruvathur, Kasaragod

Harikrishnan G., L T A, G V H S S for Girls Kottarakkara, Kollam

Jayachandran S., Trainer B R C Parasala, Thiruvananthapuram

Leelamani T. S., Govt Town U P S, Kollam

Malathi P., G R H S S Kottakkal, Malappuram

Manoj P. G., S G U P S Venmony, Idukki

Rajasekharan Nair M. G., C R U P S Manjappara, Idukki

Sreekumar S., P P M H S Karakonam, Parasala, Thiruvananthapuram

Sreelatha K. G., G U P S Adoor, Pathanamthitta

Dr. Vipin Thomas, V O U P S Punalur, Kollam

ACADEMIC CO-ORDINATOR

Dr. Anil D.

Research Officer SCERT Kerala

राज्यशैक्षिकानुसन्धानप्रशिक्षणपरिषद्, केरलम्
STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING,
KERALA

विषयानुक्रमणिका

एककम्	पाठस्य नाम	व्यवहाररूपम्	पुटसंख्या
१ सुन्दरप्रकृतिः	१ जीवनं मनोहरम्	बालकविता	७ - १८
	२ अवधानेन कर्तव्यम्	चित्रकथा	१९ - ३३
	३ वर्षाचित्रम्	लघुविवरणम्	३४ - ४२
२ सार्थकं जीवितम्	४ सौहार्दकुसुमानि	सुभाषितम्	४३ - ५१
	५ सर्वे भवन्तु सुखिनः	सम्भाषणम्	५२ - ५८
	६ अभयदा माता	विवरणम्	५९ - ६६
३ स्वास्थ्यं जीवनम्	७ अन्नम् आरोग्याय	चित्रकथा	६७ - ७८
	८ होकी	लघूपन्यासः	७९ - ८६
४ सर्गात्मिका कला	९ चलच्चित्रम्	सचित्रविवरणम्	८७ - ९४
	१० श्रुतिसुखदम्	लघुविवरणम्	९५ - १०१

पठनप्रवर्तनानां सूचकानि

पठतु , लिखतु

पुनरवलोकनम्

पठतु , वदतु

अनुबन्धप्रवर्तनम्

ഭാരതത്തിന്റെ ഭരണഘടന

ആമുഖം

ഭാരതത്തിലെ ജനങ്ങളായ നാം ഭാരതത്തെ ഒരു '[പരമാധികാര സ്ഥിതിസമത്വ മതേതര ജനാധിപത്യ റിപ്പബ്ലിക്കായി] സംവിധാനം ചെയ്യുവാനും അതിലെ പൗരന്മാർക്കെല്ലാം:

സാമൂഹ്യവും സാമ്പത്തികവും രാഷ്ട്രീയവും ആയ നീതിയും;

ചിന്തയും ആശയപ്രകടനത്തിനും വിശ്വാസത്തിനും മതനിഷ്ഠയും ആരാധനയും ഉള്ള സ്വാതന്ത്ര്യവും;

പദവിയിലും അവസരത്തിലും സമത്വവും; സംപ്രാപ്തമാക്കുവാനും;

അവർക്കെല്ലാമിടയിൽ

വ്യക്തിയുടെ അന്തസ്സും ²[രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ഐക്യവും അഖണ്ഡതയും] ഉറപ്പുവരുത്തിക്കൊണ്ട് സാഹോദര്യം പുലർത്തുവാനും;

സൗഹൃദം തീരുമാനിച്ചിരിക്കയാൽ;

നമ്മുടെ ഭരണഘടനാനിർമ്മാണസഭയിൽ ഈ 1949 നവംബർ ഇരുപത്തൊന്നാം ദിവസം ഇതിനാൽ ഈ ഭരണഘടനയെ സ്വീകരിക്കുകയും നിയമമാക്കുകയും നമുക്കു തന്നെ പ്രദാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു.

1. 1976 - ലെ ഭരണഘടന (നാല്പ്പത്തിരണ്ടാം ഭേദഗതി) ആക്ട് 2-ാം വകുപ്പു പ്രകാരം "പരമാധികാര ജനാധിപത്യ റിപ്പബ്ലിക്" എന്നതിന് പകരം ചേർത്തത് (3.1.1977 മുതൽ പ്രാബല്യം).
2. മേല്പറഞ്ഞ ആക്ട് 2-ാം വകുപ്പു പ്രകാരം "രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ഐക്യം" എന്നതിനു പകരം ചേർത്തത് (3.1.1977 മുതൽ പ്രാബല്യം).

१
एककम्

सुन्दरप्रकृतिः

सर्वचराचराणाम् आवासस्थानं भवति
प्रकृतिः । सा प्रकृतिः अतीव सुन्दरी । तस्याः सौन्दर्यं
विभवसमृद्धिश्च संरक्षणीयं परिपालनीयञ्च । अस्मिन्
एकके जीवनं मनोहरम् , अवधानेन कर्तव्यम् ,
वर्षाचित्रम् इति त्रयः पाठाः समायोजिताः वर्तन्ते ।

प्रथमः पाठः जीवनं मनोहरम्

प्रकृतिः जीवदायिनी आनन्ददायिनी च भवति । तत्र
वृक्षलतादयः पक्षिमृगादयश्च परस्परस्नेहेन जीवन्ति ।
एतदेव जीवनं प्रकृतेः सौन्दर्यं भवति । एतादृशीं
प्रकृतिसौन्दर्यवर्णनात्मिकाम् एकां कवितां पठामः ।

पश्यतु मृदुले! मम निलयं
सुन्दरमेतं मम निलयम् ।
माता तातस्सोदरयुगलं
पञ्च जना इह निवसन्ति ॥

पश्यतु मृदुले!.....

पश्यतु मामकमुद्यानं
विविधसुमान्यपि विलसन्ति ।
अशोकचम्पकमन्दाराणाम्
लसन्ति नूतनकुसुमानि ॥

पश्यतु मृदुले!.....

मधुरं गायति पिकपोतः
रुचिरं नृत्यति केकिगणः ।
काका हंसाः कीरकपोता
नीडान्येवं रचयन्ति ॥

पश्यतु मृदुले!.....

कुहरे निवसति खलु शशको
गृहे च शुनको मार्जारः ।
सन्ततमेवं वयमिह सर्वे
सामोदं सखि! निवसामः ॥

पश्यतु मृदुले!.....

पदच्छेदः

पक्षिमृगादयश्च	पक्षिमृगादयः + च
सुन्दरमेतम्	सुन्दरम् + एतम्
तातस्सोदरयुगलम्	तातः + सोदरयुगलम्
मामकमुद्यानम्	मामकम् + उद्यानम्
विविधसुमान्यपि	विविधसुमानि + अपि
नीडान्येवम्	नीडानि + एवम्
सन्ततमेवम्	सन्ततम् + एवम्
वयमिह	वयम् + इह

विग्रहः

सोदरयुगलम्	सोदरयोः युगलम्।
विविधसुमानि	विविधानि सुमानि।
नूतनकुसुमानि	नूतनानि कुसुमानि।
पिकपोतः	पिकस्य पोतः।
सामोदम्	आमोदेन सह।

पठनप्रवर्तनानि

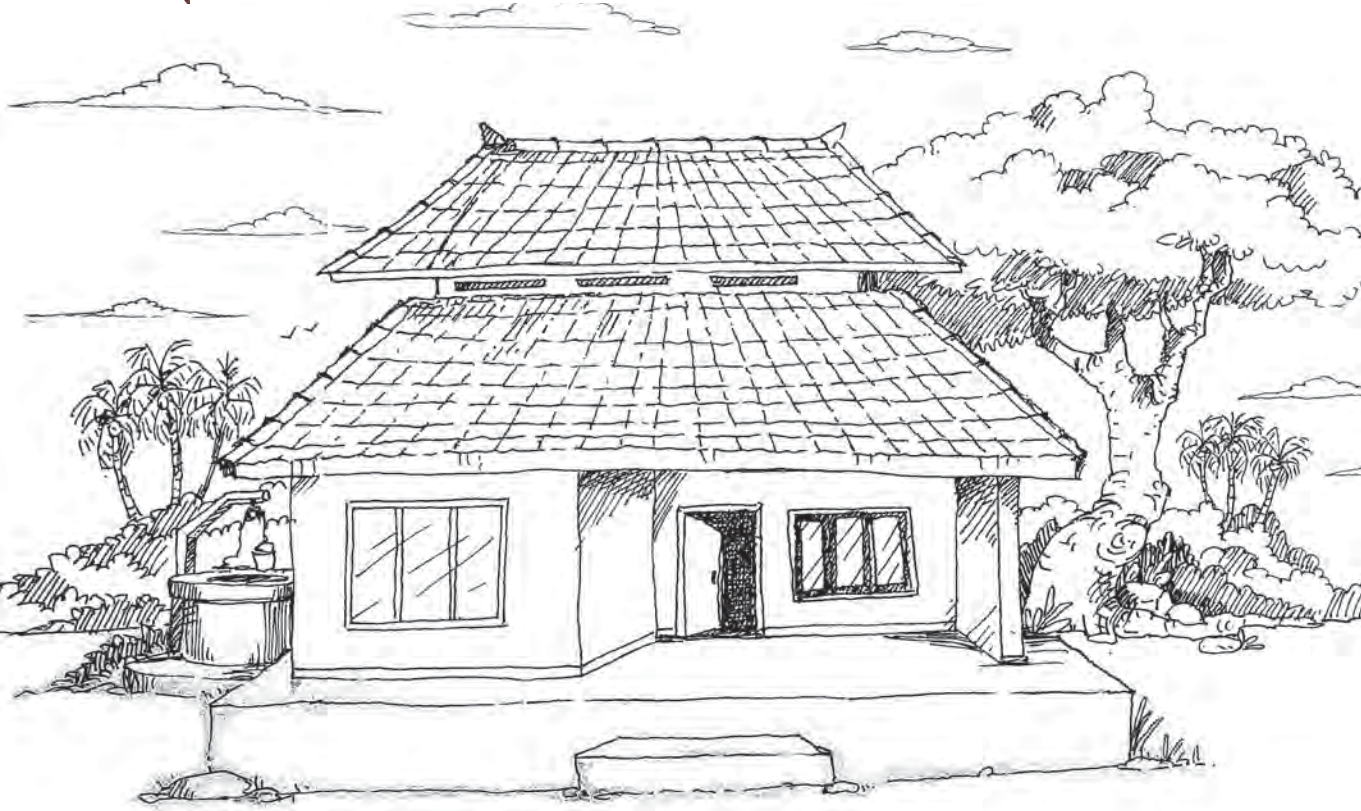
गृहपरिसरं निरीक्ष्य पुष्पाणां जीवजालानां च नामानि वदतु।

 कवितां व्यक्तिशः सङ्ग्रहः च आलपतु।

 भावनानुसारं चित्रस्य वर्णलेपनं करोतु।

 चित्राणि निरीक्ष्य नामानि वदतु योजयतु च।

आम्रः

माता

पनसः

निलयः

चित्राणि निरीक्ष्य आशयं वदतु।

केकी नृत्यति।

गृहे मार्जारः निवसति।

पिकः गायति।

कुहरे शशकः अस्ति।

काकः नीडं रचयति।

सूचनानुसारं लिखतु।

यथा - पिकः

पिकौ

पिकाः

कपोतः

.....

.....

हंसः

.....

.....

अजः

.....

.....

भेकः

.....

.....

अधिगताः अंशाः

- पुष्पाणां जीवजालानां च नामानि अवदत्।
- कवितां सतालम् आलपत्।
- चित्रं वर्णलेपनेन सुन्दरम् अकरोत्।
- चित्राणि निरीक्ष्य नामानि अवदत्।
- चित्राणि निरीक्ष्य आशयम् अवदत्।
- पुंलिङ्गशब्दान् अवदत् अलिखत् च।

अनुबन्धः

भू धातुः परस्मैपदी लट्

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुषः	भवति	भवतः	भवन्ति
मध्यमपुरुषः	भवसि	भवथः	भवथ
उत्तमपुरुषः	भवामि	भवावः	भवामः।

अकारान्तः पुंलिङ्गः बालशब्दः

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	बालः	बालौ	बालाः
सम्बोधनप्रथमा	हे बाल	हे बालौ	हे बालाः
द्वितीया	बालम्	बालौ	बालान्
तृतीया	बालेन	बालाभ्याम्	बालैः
चतुर्थी	बालाय	बालाभ्याम्	बालेभ्यः
पञ्चमी	बालात्	बालाभ्याम्	बालेभ्यः
षष्ठी	बालस्य	बालयोः	बालानाम्
सप्तमी	बाले	बालयोः	बालेषु।

ಅಮರಕೋಶ:

- ನಿಲಯ: - ಗೃಹಂ ಗೇಹೋದವಸಿತಂ ವೇಶಮಸದ್ವನಿಕೇತನಮ್।
(ಗೃಹಮ್, ಗೇಹಮ್, ಉದವಸಿತಮ್, ವೇಶಮ್, ಸದ್ವನಿ, ನಿಕೇತನಮ್)
- ಮಾತಾ - ಜನಯಿತ್ರಿ ಪ್ರಸೂಮಾತಾ ಜನನಿ। (ಜನಯಿತ್ರಿ, ಪ್ರಸೂಃ, ಮಾತಾ, ಜನನಿ)

ಶಬ್ದಕೋಶ:

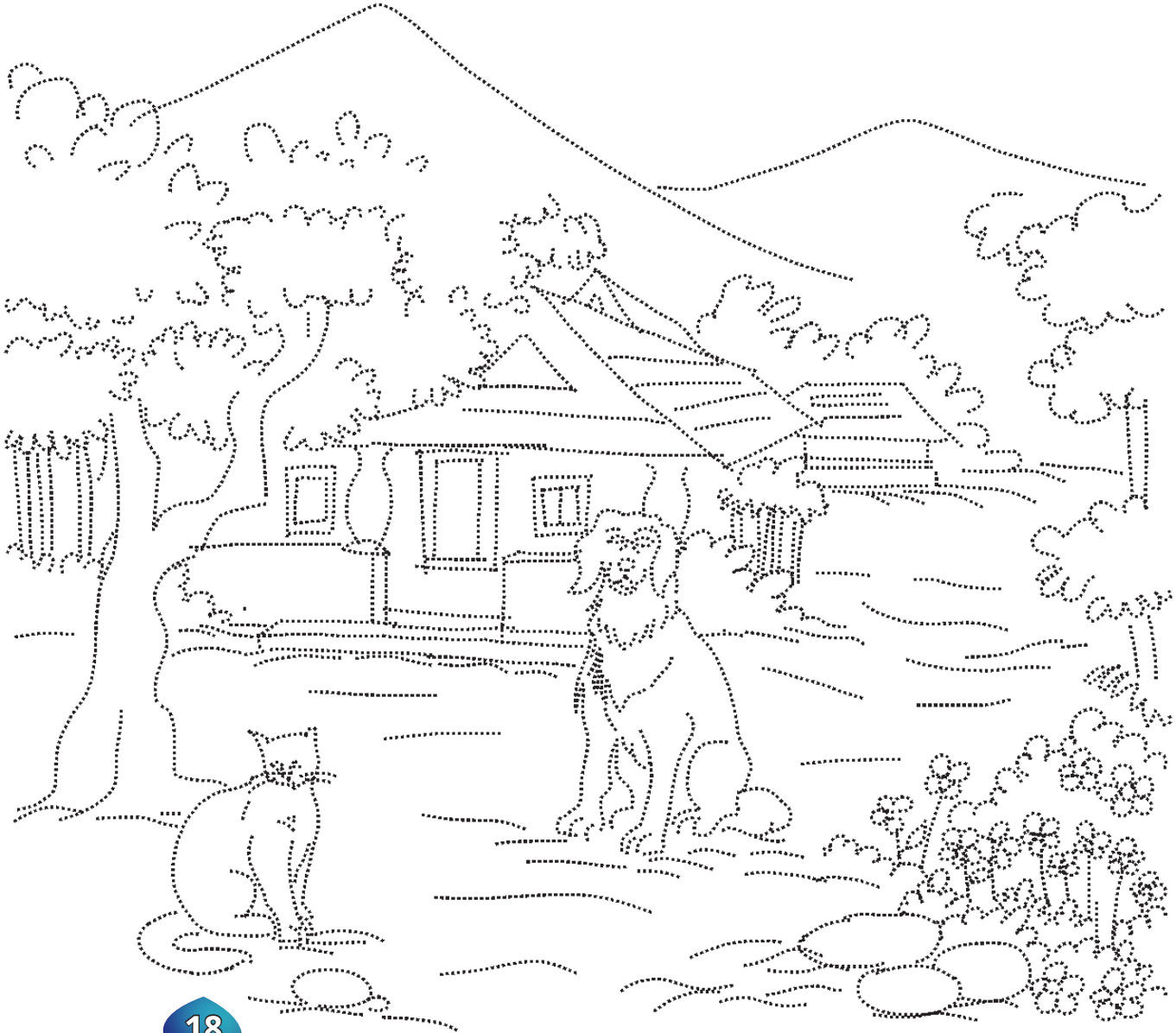
ಪದಮ್	ಸಂಸ್ಕೃತಮ್	ಮಲಯಾಳಂ	English	ಕನ್ನಡ
ಅಪಿ	ಚ	ಊಂ	and	ಮತ್ತು
ಅಶೋಕಮ್	ವಜ್ಜುಲಪುಷ್ಪಮ್	അശോകപുഷ്പം	Asoka flower	ಅಶೋಕ ಹೂವು
ಇಹ	ಅತ್ರ	ഇവിടെ	here	ಇಲ್ಲಿ
ಉದ್ಯಾನಮ್	ಪುಷ್ಪವಾಟಿ	പുത്തോട്ടം	Garden	ಹೂ ತೋಟ
ಏತಮ್	ಇಮಮ್	ഇതിനെ	this	ಇದು
ಏವಮ್	ಇತ್ಥಮ್	ഇപ്രകാരം	like this	ಹೀಗೆ
ಕಪೋತ:	ಪಾರಾವತ:	പ്രാവ്	Dove	ಪಾರಿವಾಳ
ಕಾಕ:	ವಾಯಸ:	കാക്ക	Crow	ಕಾಗೆ
ಕೀರ:	ಶುಕ:	തത്ത	Parrot	ಹಸಿರು ಗಿಳಿ
ಕುಮುದಮ್	ಕೈರವಮ್	ആമ്പൽ	Water lilly	ನಮಸ್ಕಾರ ನೈದಿಲೆ
ಕುಹರೇ	ವಿಲೇ	മാളത്തിൽ	in the hole	ತೂತಿನಲ್ಲಿ
ಖಲು	ಕಿಲ	അല്ല	isn't it?	ಅಲ್ಲ
ಗಾಯತಿ	ಆಲಪತಿ	പാടുന്നു	sings	ಹಾಡುವುದು
ಗೃಹೇ	ಭವನೇ	വീട്ടിൽ	in the house	ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಚಂಪಕ:	ಚಂಪಕವೃಕ್ಷ:	ചമ്പകമരം	Champaka tree	ಸಂಪಿಗೆ ಮರ
ಜನಾ:	ಲೋಕಾ:	ജനങ്ങൾ	People	ಜನರು

तातः	पिता	അച്ഛൻ	Father	ತಂದೆ
निलयः	गेहम्	വീട്	Home	ಮನೆ
निवसति	वसति	താമസിക്കുന്നു	lives	ವಾಸಿಸುತ್ತದೆ
निवसामः	वसामः	നമ്മൾ താമസിക്കുന്നു	we live	ನಾವು ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ
नीडम्	कुलायः	കൂട്	Nest	ಹಕ್ಕಿಗೂಡು
नृत्यति	नृत्तं करोति	നൃത്തം ചെയ്യുന്നു	dances	ನರ್ತಿಸುತ್ತದೆ
पञ्च	पञ्च	അഞ്ച്	Five	ಐದು
पश्यतु	विलोकयतु	നോക്കൂ	please look	ನೋಡಿ
पिकपोतः	कोकिलशिशुः	കുയിലിന്റെ കുഞ്ഞ്	chick of cuckoo	ಕೋಗಿಲೆ ಮರಿ
मधुरम्	श्रुतिमधुरम्	മധುരമായി	sweetly	ಸಿಹಿಯಾಗಿ
मन्दारम्	मन्दारपुष्पम्	മന്ദാരം	a kind of flower	ಮಂದಾರ ಹೂವು
मम	मामकम्	എന്റെ	mine	ನನ್ನ
माता	अम्बा	അമ്മ	Mother	ಅಮ್ಮ
मामकम्	मदीयम्	എന്റേത്	mine	ನನ್ನ
मार्जारः	बिडालः	പൂച്ച	Cat	ಬೆಕ್ಕು
रचयन्ति	निर्मान्ति	ഉണ്ടാക്കുന്നു	make	ಮಾಡುವುದು
रुचिरम्	मनोहरम्	മനോഹരം	beautiful	ಸುಂದರವಾದ
वयम्	वयम्	ഞങ്ങൾ/നമ്മൾ	We	ನಾವು
विलसन्ति	शोभन्ते	ശോഭിക്കുന്നു	shine	ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ
विविधसुमानि	विविधपुष्पाणि	പലതരം പൂക്കൾ	different flowers	ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಹೂವುಗಳು
शशकः	शशः	മുയൽ	Rabbit	ಮೊಲ

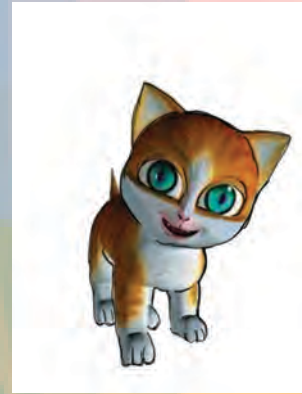
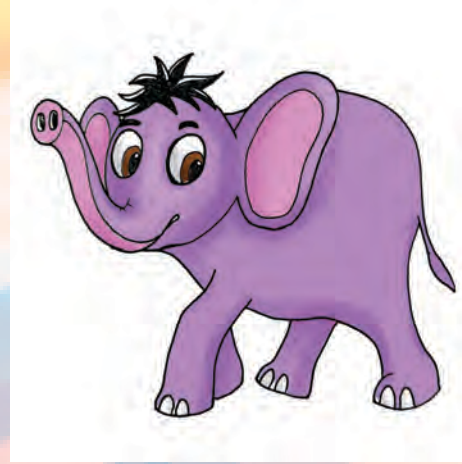
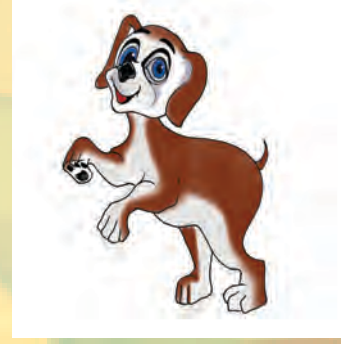
शुनकः	कुक्कुरः	നായ	dog	നായി
सखि!	मित्र!	സുഹൃത്തേ!	Oh friend!	ഓ ಗೆಲೆಯ
सन्ततम्	निरन्तरम्	എപ്പോഴും	always	യാവാഗലം
सर्वे	अखिलाः	എല്ലാവരും	all	ಎಲ್ಲാം
हंसः	चक्राङ्गः	അരയന്നം	swan	ಹಂಸ

 बिन्दून् योजयित्वा चित्रस्य वर्णलेपनं करोतु।

द्वितीयः पाठः अवधानेन कर्तव्यम्

चित्राणि पश्यतु। नामानि वदतु।

एतादृशानां मित्राणाम् एकां कथां शृणुमः ।
विष्णुशर्मणः पञ्चतन्त्रात् स्वीकृता भवति इयं कथा ।

विविधानां सस्यलतादीनां तथा जन्तुजालानां च निवासस्थानं भवति वनम्।
तत्र अतिमनोहराणि दृश्यानि सन्ति।

एकत्र किञ्चन वनम्
अस्ति।

तत्र कश्चन
सिंहः वसति।
एकदा
बुभुक्षितः
सः भक्षणम्
अन्विष्य
अटति।

सः एकां
गुहां
पश्यति।

सिंहः गुहायाः
अन्तः प्रविश्य
चिन्तयति -
'अत्र निश्चयेन
कोऽपि जन्तुः
आगमिष्यति,
अतः अत्र निलीय
तिष्ठामि' इति।

तदा कश्चन
जम्बुकः
आगच्छति।
गुहामुखे
सिंहस्य
पादचिह्नानि
पश्यति।

सः चिन्तयति -
'सिंहः गुहायाम्
अस्ति' इति।
तत् परीक्षितुं सः
जम्बुकः उच्चैः गुहां
पृच्छति। "भो गुहे!
भो गुहे! आगतः
अहम्। त्वं कुतः न
प्रतिवदसि? किमपि
न वदसि चेत्
गुहान्तरं गच्छामि"
इति।

तदा सिंहः
चिन्तयति “एषा
गुहा प्रतिदिनं
तस्मै प्रत्युत्तरं
ददाति” इति। सः
उच्चैः गर्जति।

सिंहगर्जनं श्रुत्वा
जम्बुकः ततः
धावति।

अवधानेन कार्याणि कर्तव्यानि।

पदच्छेदः

कोऽपि
किमपि

कः + अपि
किम् + अपि

विग्रहः

गुहामुखे
पादचिह्नानि
गुहान्तरम्
सिंहगर्जनम्

गुहायाः मुखे।
पादानां चिह्नानि।
अन्या गुहा।
सिंहस्य गर्जनम्।

पठनप्रवर्तनानि

कथायाः आशयानुसारं पदं चित्रेण सह योजयतु।

विवेकी

बुभुक्षितः

गर्जति

पादचिह्नानि
पश्यति।

उचितवर्णलेपनं करोतु। चित्रे के के सन्ति इति वदतु।

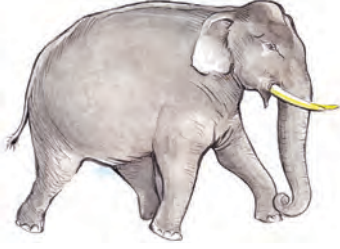
साभिनयं कथाम् अवतारयतु।

कोष्ठकात् पक्षिमृगादीनां नामानि स्वीकृत्य चित्रस्य अधः लिखतु।

(शशकः, जम्बुकः, बकः, हरिणः, मार्जारः, ऋषभः, भेकः, गजः)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

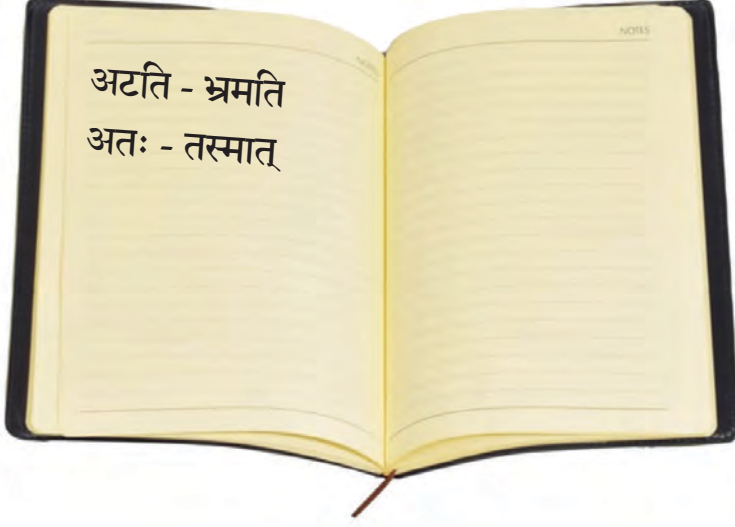

.....

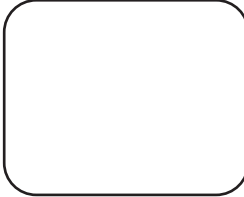

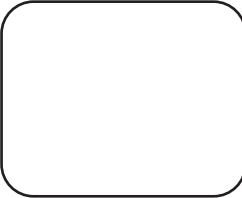
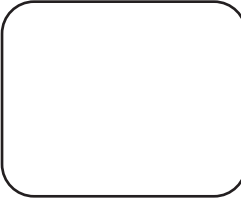

.....

 शब्दकोशं निरीक्ष्य नूतनपदानाम् अर्थं टिप्पणीपुस्तके लिखतु।

 मृगाणां चित्राणि सञ्चित्य चित्रपदकोशं निर्मातु।

		
सिंहः	शशकः	_____
		
_____	_____	_____

चित्रानुसारं क्रियापदानि योजयतु।

(नृत्यति, गर्जति, पश्यतः, धावति, चलतः, खादतः)

सिंहः .....

गजौ .....

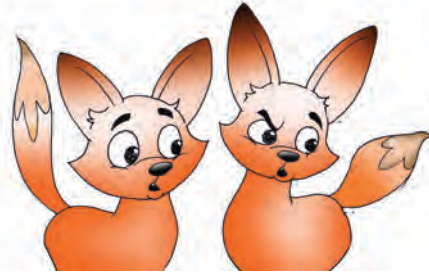
मयूरः .....

शशकौ .....

हरिणः .....

शृगालौ .....

ग्रन्थान् तेषां कर्तृन् च पठित्वा प्रश्नोत्तरकेलिं करोतु।

ग्रन्थः	कर्ता
पञ्चतन्त्रम्	विष्णुशर्मा
रामायणम्	वाल्मीकिः
महाभारतम्	वेदव्यासः
रघुवंशः	कालिदासः

अधिगताः अंशाः

- कथायाः आशयम् अवागच्छत्।
- उचितवर्णलेपनम् अकरोत्।
- साभिनयं कथाम् अवातरत्।
- जीवजालानां नामानि अवदत् अलिखत् च।
- नूतनपदानाम् अर्थम् अलिखत्।
- चित्रपदकोशं निरमात्।
- लट्कारस्य प्रथमपुरुषस्य
एकवचनद्विवचनरूपाणि विविच्य अलिखत्।
- प्रश्नोत्तरकेलिम् अकरोत्।

अनुबन्धः

दृश् धातुः परस्मैपदी लट्

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुषः	पश्यति	पश्यतः	पश्यन्ति
मध्यमपुरुषः	पश्यसि	पश्यथः	पश्यथ
उत्तमपुरुषः	पश्यामि	पश्यावः	पश्यामः ।

अकारान्तः नपुंसकलिङ्गः वनशब्दः

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	वनम्	वने	वनानि
सम्बोधनप्रथमा	हे वन	हे वने	हे वनानि
द्वितीया	वनम्	वने	वनानि
तृतीया	वनेन	वनाभ्याम्	वनैः
चतुर्थी	वनाय	वनाभ्याम्	वनेभ्यः
पञ्चमी	वनात्	वनाभ्याम्	वनेभ्यः
षष्ठी	वनस्य	वनयोः	वनानाम्
सप्तमी	वने	वनयोः	वनेषु ।

अमरकोशः

- वनम् - अटव्यरण्यं विपिनं गहनं काननं वनम्। (अटवी, अरण्यम्, विपिनम्, गहनम्, काननम्, वनम्)
- सिंहः - सिंहो मृगेन्द्रः पञ्चास्यो हर्यक्षः केसरी हरिः। (सिंहः, मृगेन्द्रः, पञ्चास्यः, हर्यक्षः, केसरी, हरिः)

शब्दकोशः

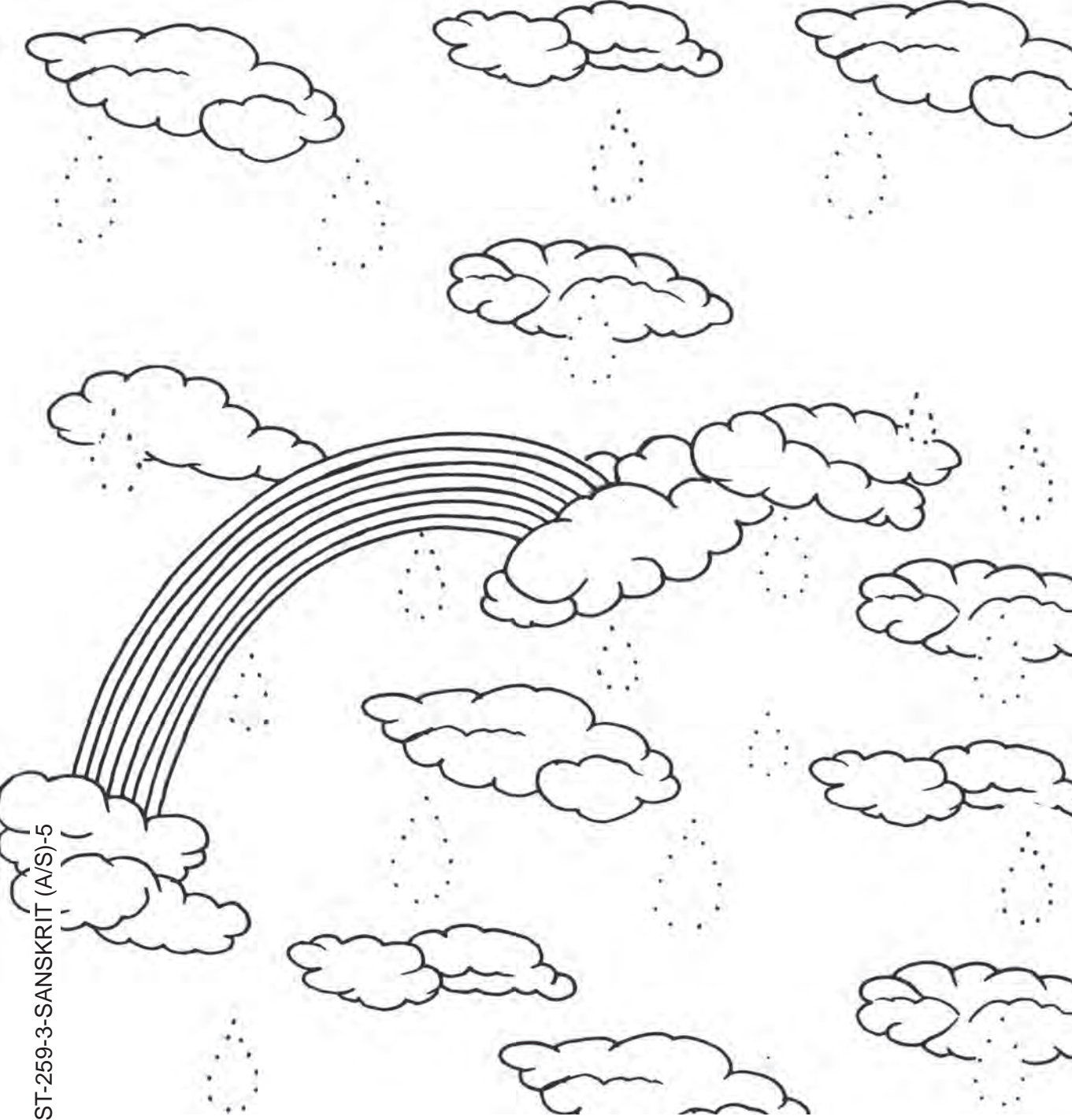
पदम्	संस्कृतम्	മലയാളം	English	കನ್ನಡ
अटति	भ्रमति	ചുറ്റിക്കറങ്ങുന്നു	wanders	സುತ್ತ ತಿರುಗುವುದು
अतः	तस्मात्	അതുകൊണ്ട്	hence	ಆದುದರಿಂದ
अन्तः	अन्तर्भागे	മധ്യഭാഗത്ത്/ ഉള്ളിൽ	inside	ಒಳಗಡೆ
अन्विष्य	अन्वेषणं कृत्वा	അന്വേഷിച്ചിട്ട്	having searched	ಅನ್വೇಷಿಸಿ
अहम्	अहम्	ഞാൻ	I	ನಾನು
आगच्छति	आयाति	വരുന്നു	comes	ಬರುತ್ತದೆ
आगमिष्यति	आगमनं करिष्यति	വരും	will come	ಬರಬಹುದು
उच्चैः	उच्चैः	ഉറക്കെ	loudly	ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ
एकदा	कदाचित्	ഒരിക്കൽ	once upon a time	ಒಮ್ಮೆ
कुतः	कस्मात्	എന്തുകൊണ്ട് / എവിടെനി ന്ന്	why / from where	ಯಾಕಾಗಿ/ ಎಲ್ಲಿಂದ
कर्तव्यम्	करणीयम्	ചെയ്യേണ്ടത്	to be done	ಮಾಡುವುದು
कश्चन	एकः	ഒരുവൻ	someone	ಒಬ್ಬನು
किञ्चन	किञ्चित्	ഏതോ ഒരു	something	ಯಾವುದೋ ಒಂದು
गच्छामि	यामि	ഞാൻ പോകുന്നു	I go	ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ
गर्जति	गर्जनं करोति	ഗർജിക്കുന്നു	roars	ಗರ್ಜಿಸುತ್ತದೆ
गुहान्तरम्	अन्यत् कुहरम्	മറ്റൊരു ഗുഹ	another cave	ಮತ್ತೊಂದು ಗುಹೆ
चिन्तयति	ध्यायति	ചിന്തിക്കുന്നു	thinks	ಯೋಚಿಸುತ್ತದೆ
जम्बुकः	शृगालः	കുറുക്കൻ	jackal	ನರಿ

തതഃ	തദനന്തരമ്	അതിനുശേഷം	afterwards	അവര നെന്തര
തत्र	തस्मिन् देशे	അവിടെ	there	അಲ್ಲಿ
तदा	तस्मिन् समये	അപ്പോൾ	then	അന്ന്
तिष्ठामि	स्थितिं करोमि	ഞാൻ നിൽക്കുന്നു	I stand	നിൽക്കുന്നു
ददाति	यच्छति	കൊടുക്കുന്നു	gives	കൊടുക്കുന്നു
धावति	वेगेन गच्छति	ഓടുന്നു	runs	ഓടുന്നു
निलीय	निगीर्य	ഒളിച്ചിട്ട്	having hidden	അടർന്നിട്ടു
निश्चयेन	नूनम्	തീർച്ചയായും	surely	ഉറപ്പായി
पश्यति	ईक्षते	കാണുന്നു	sees	കാണുന്നു
पादचिह्नानि	पादमुद्राः	കാലടിപ്പാടുകൾ	footprints	പാദചിഹ്നങ്ങൾ
पृच्छति	प्रश्नं करोति	ചോദിക്കുന്നു	asks	ചോദിക്കുന്നു
प्रतिदिनम्	दिनं प्रति	ഓരോ ദിവസവും	everyday	പ്രതിദിനം
प्रत्युत्तरम्	प्रतिभाषणम्	മറുപടി	reply	പ്രതികരണം
प्रविश्य	प्रवेशं कृत्वा	പ്രവേശിച്ചിട്ട്	having entered	പ്രവേശിച്ചു
बुभुक्षितः	बुभुक्षावान्	വിശക്കുന്നവൻ	hungry	വിശപ്പു
भक्षणम्	भोजनम्	ഭക്ഷണം	food	ഭക്ഷണം
वनम्	काननम्	കാട്	forest	കാട്
वसति	वासं करोति	താമസിക്കുന്നു	lives	താമസിക്കുന്നു
वदति	भाषते	പറയുന്നു	tells	പറയുന്നു
श्रुत्वा	आकर्ण्य	കേട്ടിട്ട്	having heard	കേൾക്കുന്നു
परीक्षितुम्	परीक्षां कर्तुम्	പരീക്ഷിക്കുന്നതിന്	to examine	പരീക്ഷിക്കാൻ

बिन्दून् योजयित्वा चित्रं पूर्तीकरोतु , वर्णलेपनमपि करोतु।

तृतीयः पाठः वर्षाचित्रम्

अभिनयगीतं गायति। छात्राः अनुगायन्ति।

छन्नं भिन्नं वर्षन्ति
वृक्षे वृक्षे वर्षन्ति।
छन्नं भिन्नं वर्षन्ति
गेहे गेहे वर्षन्ति।
छन्नं भिन्नं वर्षन्ति
मेघाः सततं वर्षन्ति।

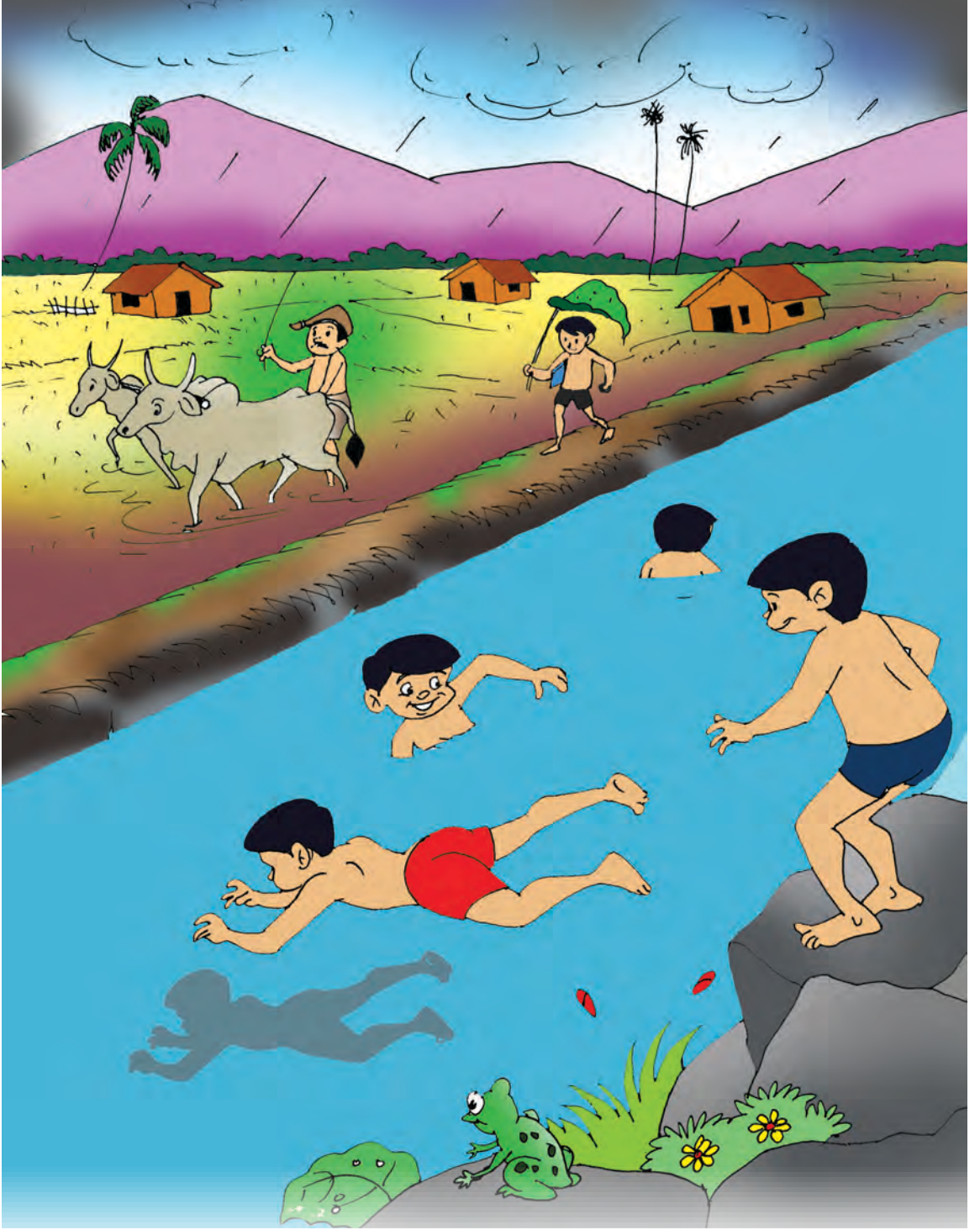
के वर्षन्ति?

मेघाः कदा आधिक्येन वर्षन्ति?

मेघाः वर्षन्ति।

वर्षाकाले।

प्रकृतिं पश्यतु। प्रकृतेः भावः परिवर्तमानः भवति। प्रकृतौ कदाचित्
शैत्यं, उष्णं, वृष्टिरपि सम्भवति। वर्षाकाले प्रकृतेः चित्रं पश्यतु।

वर्षाकाले मेघाः सर्वत्र वर्षन्ति। तदानीं मयूराः सानन्दं नृत्यन्ति। भेकाः क्रौं क्रोम् इति क्रोशन्ति। खगाः मृगाः च क्लिन्नाः भवन्ति। बालाः अङ्गणे सहर्षं क्रीडन्ति। जलाशयाः पूर्णाः भवन्ति। कृषकाः सामोदं कर्षन्ति। प्रकृतिः आर्द्रा हरिता च भवति।

पदच्छेदः

वृष्टिरपि

वृष्टिः + अपि

विग्रहः

सानन्दम्

आनन्देन सह।

सहर्षम्

हर्षेण सह।

पठनप्रवर्तनानि

वर्षाकालस्य मनोहरदृश्यानि समाहृत्य चित्रसम्पुटं रचयतु।

 प्रकृतिसंरक्षणस्य आवश्यकताम् अधिकृत्य चर्चा करोतु। टिप्पणीं लिखतु।

सूचना:

वृक्षरोपणम्

प्रकृतिविभवाः

मलिनीकरणम्

पलास्तिकवस्तूनि

प्रकृतिचूषणम्

कोष्ठकात् पदानि स्वीकृत्य भित्तिपत्रिकां रचयतु।

प्रकृतिं
भूमिं
वृक्षं
जलं

संरक्षतु
रक्षतु
रोपयतु
परिपालयतु

प्रकृतिं संरक्षतु
भूमिं रक्षतु

.....
.....
.....
.....

 अनुबन्धं दृष्ट्वा ऋतूनां नामानि वदतु लिखतु च।

षड् ऋतवः

 रिक्तस्थानानि पूरयतु।

एकवचनम्	बहुवचनम्
भवति	भवन्ति
क्रीडति	.....
.....	कर्षन्ति
नृत्यति	.....
.....	क्रोशन्ति
पठति	.....

पादटिप्पणि लिखतु।

क्रोशन्ति

नृत्यन्ति

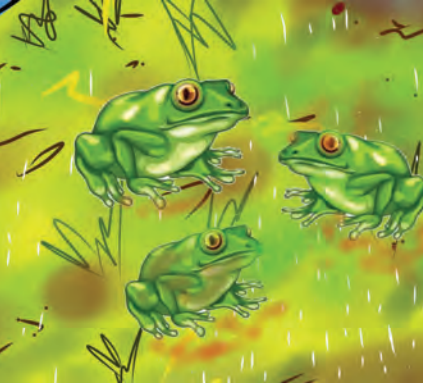
वर्षति

प्रवहति

क्रीडन्ति

मेघः वर्षति

भेकाः

बालाः

मयूराः

नदी

अधिगताः अंशाः

- प्रकृतिसंरक्षणम् अधिकृत्य चर्चाम् अकरोत्।
- चित्रसम्पुटं व्यरचयत्।
- भित्तिपत्रिकाम् अकरोत्।
- ऋतूनां नामानि अवदत् अलिखत् च।
- लट् रूपाणि अवदत् अलिखत् च।

अनुबन्धः

वृष् धातुः परस्मैपदी लट्

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुषः	वर्षति	वर्षतः	वर्षन्ति
मध्यमपुरुषः	वर्षसि	वर्षथः	वर्षथ
उत्तमपुरुषः	वर्षामि	वर्षावः	वर्षामः।

आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः वर्षाशब्दः

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	वर्षा	वर्षे	वर्षाः
सम्बोधनप्रथमा	हे वर्षे	हे वर्षे	हे वर्षाः
द्वितीया	वर्षाम्	वर्षे	वर्षाः
तृतीया	वर्षया	वर्षाभ्याम्	वर्षाभिः
चतुर्थी	वर्षायै	वर्षाभ्याम्	वर्षाभ्यः
पञ्चमी	वर्षायाः	वर्षाभ्याम्	वर्षाभ्यः
षष्ठी	वर्षायाः	वर्षयोः	वर्षाणाम्
सप्तमी	वर्षायाम्	वर्षयोः	वर्षासु।

ಅಮರಕೋಶ:

- ಭೂಮಿ: - ಭೂಭೂಮಿರಚಲಾಽನಂತಾ ರಸಾ ವಿಶ್ವಮ್ಮರಾ ಸ್ಥಿರಾ ।
ಧರಾ ಧರಿತ್ರಿ ಧರಣಿ ಕ್ಷೋಣಿ ಜ್ಯಾ ಕಾಶ್ಯಪಿ ಕ್ಷಿತಿ: ॥ (ಭೂಃ, ಭೂಮಿಃ,
ಅಚಲಾ, ಅನಂತಾ, ರಸಾ, ವಿಶ್ವಮ್ಮರಾ, ಸ್ಥಿರಾ, ಧರಾ, ಧರಿತ್ರಿ, ಧರಣಿ,
ಕ್ಷೋಣಿ, ಜ್ಯಾ, ಕಾಶ್ಯಪಿ, ಕ್ಷಿತಿಃ:)
- ನದಿ - ನದಿ ಸರಿತ್ ತರಙ್ಗಿಣಿ ಶೈವಲಿಣಿ ತಟಿಣಿ ಹ್ವಾದಿಣಿ ಧುಣಿ । (ನದಿ,
ಸರಿತ್, ತರಙ್ಗಿಣಿ, ಶೈವಲಿಣಿ, ತಟಿಣಿ, ಹ್ವಾದಿಣಿ, ಧುಣಿ)

ಷಡ್ ಋತವಃ	ಶಕಮಾಸನಾಮಾನಿ
ವಸಂತಃ	ಚೈತ್ರಃ, ವೈಶಾಖಃ
ಗ್ರೀಷ್ಮಃ	ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ, ಆಷಾಢಃ
ವರ್ಷಾ	ಶ್ರಾವಣಃ, ಭಾದ್ರಪದಃ
ಶರತ್	ಆಶ್ವಿನಃ, ಕಾರ್ತಿಕಃ
ಹೇಮಂತಃ	ಮಾರ್ಗಶಿರ್ಷಃ, ಪೌಷಃ
ಶಿಶಿರಃ	ಮಾಘಃ, ಫಾಲ್ಗುನಃ

ಶಬ್ದಕೋಶ:

ಪದಮ್	ಸಂಸ್ಕೃತಮ್	ಮಲಯಾಳಂ	English	ಕನ್ನಡ
ಉಷ್ಣಃ	ನಿದಾಘಃ	ಚುಕ್ಕುಕುಲಂ	Summer	ಬಿಸಿಕಾಲ
ಕರ್ಷಂತಿ	ಕರ್ಷಣಂ ಕುರ್ವಂತಿ	ಉಳುತ್ತುಮಗಿಕ್ಕುಣ್ಣು	plough	ಉಳುವುದು
ಕ್ರೀಡಂತಿ	ಖೇಲಂತಿ	ಹಳ್ಳಿಕ್ಕುಣ್ಣು	play	ಆಡುವುದು
ಕ್ರೋಶಂತಿ	ಕ್ರೋಂ ಕ್ರೋಮ್ ಇತಿ ರಟಂತಿ	ಕ್ರೋಂ ಕ್ರೋಂ ಏಣ್ಣು ಉಣ್ಣಿ ಕ್ಕುಣ್ಣು	croak	ಕ್ರೋನ್ ಕ್ರೋಮ್ ಎಂದು ಶಬ್ದ ಮಾಡುವುದು
ಕ್ಷಿಪ್ತಾಃ	ಆದ್ರಾಃ	ಗಗಣಂತವರ್	wet	ಒದ್ದೆಯಾದವರು

खगाः	पक्षिणः	പക്ഷികൾ	birds	ಹಕ್ಕಿಗಳು
गेहम्	गृहम्	വീട്	house	ಮನೆ
नृत्यन्ति	नर्तनं कुर्वन्ति	നൃത്തം ചെയ്യുന്നു	dance	ನರ್ತನ
परिवर्तते	परिणमते	മാറുന്നു	changes	ಬದಲುತ್ತದೆ
प्रकृतिः	प्रकृतिः	പ്രകൃതി	nature	ಪ್ರಕೃತಿ
वर्षन्ति	वर्षणं कुर्वन्ति	പെയ്യുന്നു	shower	ಬರಿಸುತ್ತದೆ
वर्षाकालः	वृष्टिकालः	മഴക്കാലം/വർഷ കാലം	rainy season	ಮಳೆಗಾಲ
वृष्टिः	वर्षा	മഴ	rain	ಮಳೆ
शैत्यम्	शीतकालः	തണുപ്പുകാലം	winter	ಚಳಿಗಾಲ
हरिता	हरितवर्णः	പച്ചപ്പ്	greenery	ಹಸಿರಾದ

कवितां सतालम् आलपतु।

मैत्रीं भजत अखिलहृज्जेत्रीम्
 आत्मवदेव परानपि पश्यत।
 युद्धं त्यजत स्पर्धां त्यजत
 त्यजत परेष्वक्रममाक्रमणम् ॥

जननी पृथिवी कामदुघास्ते
 जनको देवः सकलदयालुः।
 दाम्यत दत्त दयध्वं जनताः
 श्रेयो भूयात् सकलजनानाम् ॥

श्री. चन्द्रशेखरेन्द्रसरस्वती

२

एककम्

सार्थकं जीवितम्

अर्थपूर्णं भवेत् जीवितम् । तदर्थं जीविते धार्मिकमूल्यानि
परिपालनीयानि भवेयुः । एककेऽस्मिन् सौहार्दकुसुमानि, सर्वे भवन्तु
सुखिनः, अभयदा माता इति त्रयः पाठाः सन्ति ।

चतुर्थः पाठः सौहार्दकुसुमानि

सत्यमेव जयते

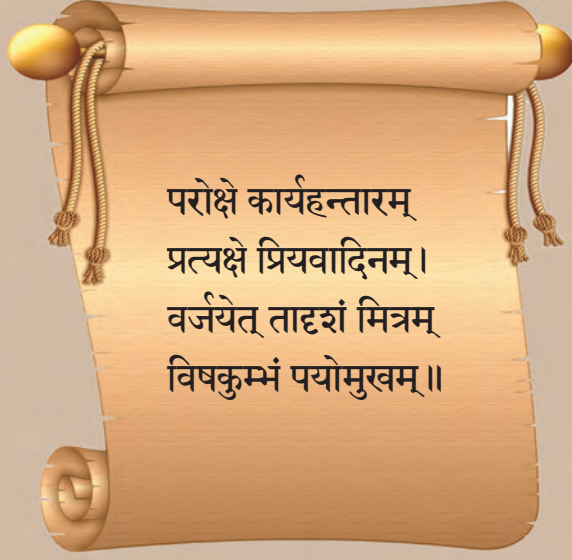

एतादृशानि ध्येयवाक्यानि श्रुतानि किम्?

श्रुतानि ध्येयवाक्यानि वदतु।

द्वे ध्येयवाक्ये अत्र दत्ते। मानवजीवने ध्येयवाक्यानि आप्तवाक्यानि सुभाषितानि च नितरां प्राधान्यमर्हन्ति।

मूल्याधिष्ठितं भवति जीवितम्। विद्यालयाः सर्वदा एकत्वस्य सौहृदस्य च प्रभवस्थानानि भवन्ति। स्नेहः, त्यागः, दया, मैत्री, परोपकारः, कारुण्यम् इत्यादीनि विविधानि मानविकमूल्यानि अध्ययनेन समार्जनीयानि। कानिचन सुभाषितानि पठामः।

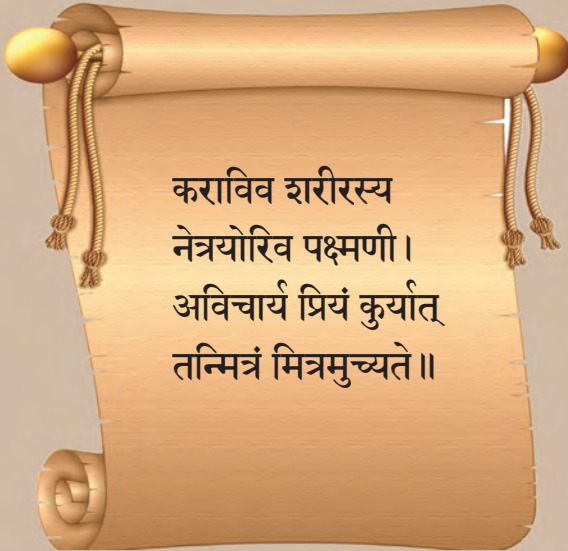

परोक्षे कार्यहन्तारम्
प्रत्यक्षे प्रियवादिनम् ।
वर्जयेत् तादृशं मित्रम्
विषकुम्भं पयोमुखम् ॥

अन्वयः - परोक्षे कार्यहन्तारं प्रत्यक्षे प्रियवादिनं (च यत् मित्रम्) तादृशं मित्रं पयोमुखं विषकुम्भं (इव) वर्जयेत् ।

आशयः - कानिचन मित्राणि अस्माकं पुरतः प्रियं वदन्ति । किन्तु ते अस्माकम् असान्निध्ये कार्यविघ्नं कुर्वन्ति । उपरिभागे क्षीरयुक्तम् अन्तः विषपूर्णं च घटं यथा वर्ज्यं तथा तादृशं मित्रं वर्जयेत् ।

विग्रहः
कार्यहन्तारम् - कार्यं हन्ति इति कार्यहन्ता, तम् ।
प्रियवादिनम् - प्रियं वदति इति प्रियवादी, तम् ।

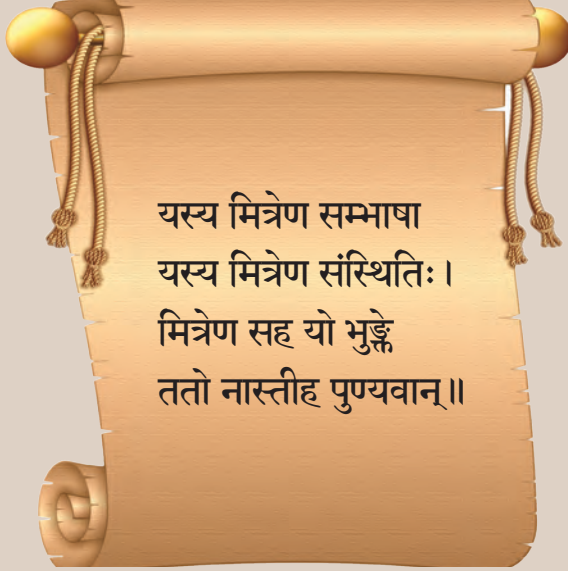

कराविव शरीरस्य
नेत्रयोरिव पक्ष्मणी ।
अविचार्य प्रियं कुर्यात्
तन्मित्रं मित्रमुच्यते ॥

अन्वयः - शरीरस्य करौ इव, नेत्रयोः पक्ष्मणी इव (यत् मित्रम्) अविचार्य प्रियं कुर्यात् तत् मित्रं मित्रमुच्यते।

आशयः - देहस्य कृते करौ, नयनयोः कृते पक्ष्मणी च यथा झटित्येव प्रयोजनं कुरुतः तथा यः अविचार्य अस्मभ्यं साहाय्यं करोति स एव उत्तमः सुहृत्।

पदच्छेदः करारिव - करौ + इव
नेत्रयोरिव - नेत्रयोः + इव

अन्वयः - यस्य मित्रेण सम्भाषा, यस्य मित्रेण संस्थितिः, यः मित्रेण सह भुङ्क्ते, ततः पुण्यवान् इह नास्ति।

आशयः - यः सुहृज्जनेन सह सम्भाषणं करोति, तेन सह वर्तते, तेन सह भुङ्क्ते च तस्मात् पुरुषाद् अन्यः कोऽपि पुण्यवान् अस्मिन् लोके नास्ति।

पदच्छेदः ततो नास्तीह - ततः + न + अस्ति + इह

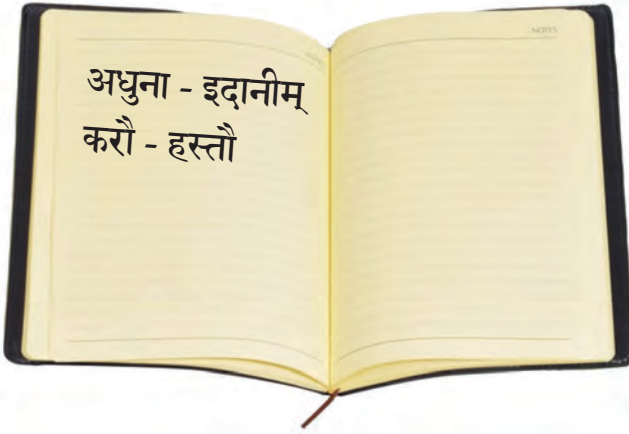
पठनप्रवर्तनानि

सुभाषितानि सतालम् आलपतु।

शब्दकोशं निरीक्ष्य नूतनपदानाम् अर्थं टिप्पणीपुस्तके लिखतु।

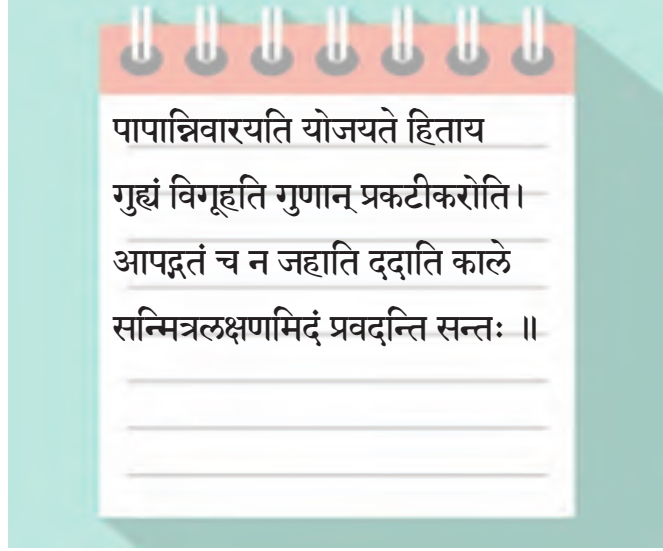

प्रदत्तानि वाक्यानि पठित्वा तदाशययुक्तानि सुभाषितानि लिखतु।

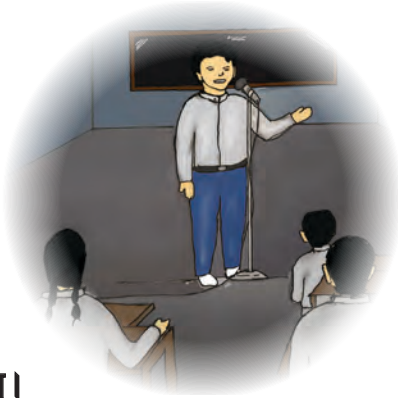
- ये परोक्षे कार्यहन्तारः प्रत्यक्षे प्रियवादिनः तान् जनान् वर्जयेत्।
- नेत्रयोः पक्ष्मणी इव अविचार्य यः प्रियं करोति सः मित्रं भवति।
- यस्य मित्रेण सह सदा संस्थितिः अस्ति सः पुण्यवान्।

 मैत्री-इत्याशययुक्तानि सुभाषितानि सञ्चित्य सम्पुटं रचयतु।

यथा -

 सुभाषितानि पठित्वा आशयं वदतु अवतारयतु च।

 रिक्तस्थानानि पूरयतु।

वनम्	वने	वनानि
यानम्	.....	.....
.....	नयने	.....
शरीरम्	शरीरे	शरीराणि
.....	.....	मित्राणि

अधिगताः अंशाः

- सुभाषितानि सतालम् आलपत्।
- शब्दकोशं निरीक्ष्य नूतनपदानाम् अर्थम् अलिखत्।
- आशययुक्तानि सुभाषितानि अलिखत्।
- सुभाषितानां सम्पुटम् अरचयत्।
- सुभाषितानाम् आशयम् अवदत्।
- अकारान्तनपुंसकलिङ्गशब्दान् अलिखत्।

अनुबन्धः

कृञ् धातुः परस्मैपदी लट्

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुषः	करोति	कुरुतः	कुर्वन्ति
मध्यमपुरुषः	करोषि	कुरुथः	कुरुथ
उत्तमपुरुषः	करोमि	कुर्वः	कुर्मः।

अकारान्तः नपुंसकलिङ्गः मित्रशब्दः

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	मित्रम्	मित्रे	मित्राणि
सम्बोधनप्रथमा	हे मित्र	हे मित्रे	हे मित्राणि
द्वितीया	मित्रम्	मित्रे	मित्राणि
तृतीया	मित्रेण	मित्राभ्याम्	मित्रैः
चतुर्थी	मित्राय	मित्राभ्याम्	मित्रेभ्यः
पञ्चमी	मित्रात्	मित्राभ्याम्	मित्रेभ्यः
षष्ठी	मित्रस्य	मित्रयोः	मित्राणाम्
सप्तमी	मित्रे	मित्रयोः	मित्रेषु।

अमरकोशः

शरीरम् - गात्रं वपुस्संहननं शरीरं वर्षम् विग्रहः
कायो देहः क्लीबपुंसोः स्त्रियां मूर्तिस्तनुस्तनूः। (गात्रम्, वपुः,
संहननम्, शरीरम्, वर्षम्, विग्रहः, कायः, देहः, मूर्तिः, तनुः,
तनूः)

मित्रम् - स्निग्धो वयस्यः सवया अथ मित्रं सखा सुहृत्। (स्निग्धः
वयस्यः, सवयाः, मित्रम्, सखा, सुहृत्।)

सह-शब्दयोगे तृतीया ।

उदा - बालः मित्रेण सह विद्यालयं गच्छति ।

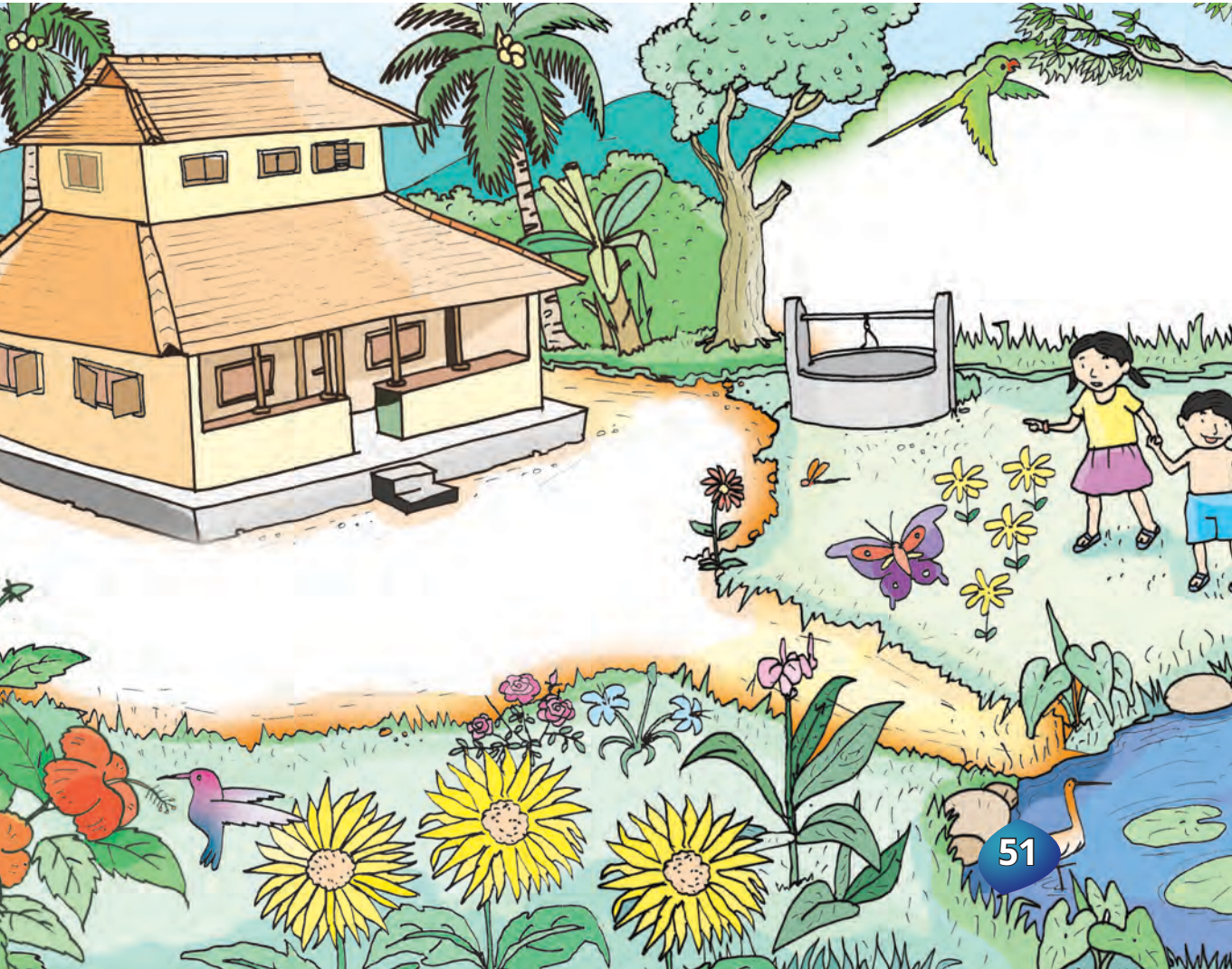
शब्दकोशः

पदम्	संस्कृतम्	മലയാളം	English	കന്നಡ
अधुना	इदानीम्	ഇപ്പോൾ	now	ಇವಾಗ
करौ	हस्तौ	ഇരുകൈകൾ	two hands	ಎರಡು ಕೈಗಳು
कार्यहन्तारम्	प्रवृत्तिविघ्नकारम्	പ്രവൃത്തിയെ തടസപ്പെടുത്തുന്നവനെ	obstructor	കೆಲಸಕ್ಕೆ അಡ್ಡಿ ಮಾಡುವವನನ್ನು
त्यागः	त्यागः	ത്യാഗം	sacrifice	ತ್യാഗ
दया	कारुण्यम्	ദയ	kindness	ದಯೆ
ध्येयवाक्यानि	आप्तवाक्यानि	ധ്യേയവാക്ಯങ്ങൾ	mottos	ಧ್ಯೇಯ ವಾಕ್ಯಗಳು
निधानानि	प्रभवस्थानानि	ഉറവിടങ്ങൾ	sources	ನಿಧಾನಗಳು
पक्ष्मणी	नेत्रपक्ष्मणी	കണ്ണുപൊളകൾ	eyelids	ಕಣ್ಣുരേಪ്പೆಗಳು
परोक्षे	अप्रत्यक्षे	പ്രത്യക്ഷ അതിലില്ലാതെ	unseen	ಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ
परोपकारः	परेभ्यः उपकारः	പരേപകാരം	help to others	അപരോപകാര

प्रत्यक्षे	अक्षणोः पुरतः	പ്രത്യക്ഷ ത്തിൽ	before eyes	പക്ഷ്വദലി
मित्रम्	सुहृत्	സുഹൃത്ത്	friend	ಗೆಳೆಯ
मूल्यवत्	मूल्यसहितम्	മൂല്യമുള്ള	valuable	ಬೆಲೆಬಾಳುವ
मैत्री	सौहृदम्	സൗഹൃദം	friendship	ಮೈತ್ರಿ
वर्जयेत्	त्यजेत्	ഉപേക്ഷി ക്കണം	must leave	ಅಪേക്ഷಿಸಬೇಕು
संस्थितिः	सङ्गमः	ഒന്നിച്ചായിരി ക്കുക	together	ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ
सम्भाषा	सम्भाषणम्	സംഭാഷണം	Conversation	ಸಂಭಾಷಣೆ
सर्वदा	सदा	എപ്പോഴും	always	ಯಾವಾಗಲೂ

भवतः गृहे उद्यानम् अस्ति खलु? कानि कानि पुष्पाणि तत्र विलसन्ति?
प्रतिदिनम् उद्यानपरिपालनाय किं किं करोति? वदतु।

पञ्चमः पाठः
सर्वे भवन्तु सुखिनः

‘यत्र विश्वं भवत्येकनीडम्’ इति चिन्ता अन्योन्याश्रितजीविते अनिवार्यमेव । वृक्षलतादीन् पक्षिमृगादीन् च प्रति कस्याश्चित् बालिकायाः स्नेहः कथमिति पश्यामः ।

लता पञ्चमकक्ष्यायां पठति। तस्याः गृहस्य पुरतः एकः वटवृक्षः अस्ति। तस्मिन् वृक्षे बहवः पक्षिणः शाबकाश्च निवसन्ति। लता प्रतिदिनं तेभ्यः भक्षणं ददाति। किन्तु केचन तं वटवृक्षं कर्तयन्ति इति ज्ञात्वा सा अतीव खिन्ना जाता। वार्तामिमाम् अध्यापकाय निवेदयितुं सा तस्य गृहं गच्छति।

- लता - नमस्ते महोदय! सुप्रभातम्।
अध्यापकः - नमस्ते लते! सुप्रभातम्। आगच्छतु। उपविशतु। किं दुःखिता लक्ष्यते?
लता - महाशय! सर्वे भूमेः स्वामिनः इति भवता पाठितं किल?
अध्यापकः - आम्, तत् सत्यमेव। सर्वे भूमेः स्वामिनः एव।
लता - तर्हि अस्याः समस्यायाः परिहारं वदतु।
अध्यापकः - का समस्या?
लता - मम गृहस्य पुरतः एकः वटवृक्षः अस्ति। तत्र बहवः पक्षिणः शाबकाश्च निवसन्ति। वयं तेभ्यः प्रतिदिनं भक्षणं यच्छामः।
अध्यापकः - उत्तमम्।
लता - किन्तु तं पादपं छेत्तुं तस्य स्वामी निश्चयम् अकरोत्। येन केनापि मार्गेण तन्निवारयेत्।
अध्यापकः - तव सहजीविस्रेहः महत्तर एव। वत्से! अभिनन्दनानि। तस्य रक्षणार्थं वयं परिश्रमं कुर्मः। चिन्तया अलम्।
लता - महान् सन्तोषः। धन्यवादः।
अध्यापकः - शुभमस्तु। पुनर्मिलावः।

पदच्छेदः

भवत्येकनीडम्	भवति + एकनीडम्
कथमिति	कथम् + इति
शाबकाश्च	शाबकाः + च
नमस्ते	नमः + ते
महत्तर एव	महत्तरः + एव

विग्रहः

वृक्षलतादीन् वृक्षाः लताः च आदौ येषां ते वृक्षलतादयः, तान्।
पक्षिमृगादीन् पक्षिणः मृगाः च आदौ येषां ते पक्षिमृगादयः,
तान्।

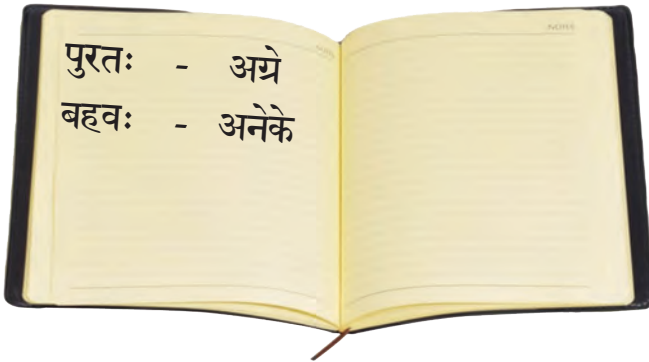
पठनप्रवर्तनानि

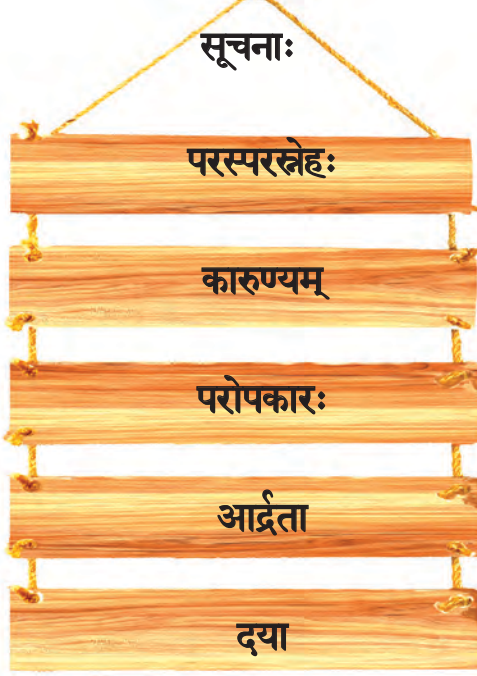
सम्भाषणं कक्षायाम् अवतारयतु।

शब्दकोशं पठित्वा नूतनपदानाम् अर्थं टिप्पणीपुस्तके लिखतु।

 सहजीविस्नेहमधिकृत्य चर्चा करोतु।

 सम्बोधनरूपाणि पूर्यतु।

बालः	हे बाल!
महोदयः	.....
छात्रः	.....
महाशयः	.....
लता	हे लते!
बालिका	.....
वत्सा	.....
सुमा	.....

पेटिकातः पदानि स्वीकृत्य आचारोपचारशब्दान् सम्बोधनशब्दान् च विविच्य लिखतु।

सुप्रभातम्, पुत्र!, महोदय!, धन्यवादः, मालविके!, पुनर्मिलावः,
लतिके!, नमस्ते

आचारोपचारशब्दाः	सम्बोधनरूपाणि
नमस्ते	महोदय!
.....	.....
.....	.....
.....	.....

रिक्तस्थानानि पूरयतु।

लट्	लोट्
आगच्छति	आगच्छतु
उपविशति	.....
पठति	.....
गच्छति	.....
वदति	.....
लिखति	.....

अधिगताः अंशाः

- सम्भाषणं साभिनयम् अवातारयत् ।
- शब्दकोशं निरीक्ष्य नूतनपदानाम् अर्थम् अलिखत्।
- सहजीविस्त्रेहस्य आवश्यकतां ज्ञात्वा अवदत्।
- आचारोपचारशब्दान् चित्वा अलिखत्।
- सम्बोधनरूपाणि अवदत् अलिखत् च।
- लोट् रूपाणि अवदत्।

अनुबन्धः

भू धातुः परस्मैपदी लोट्

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्र. पु.	भवतु/भवतात्	भवताम्	भवन्तु
म. पु.	भव/भवतात्	भवतम्	भवत
उ. पु.	भवानि	भवाव	भवाम।

आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः लता शब्दः

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	लता	लते	लताः
सम्बोधनप्रथमा	हे लते	हे लते	हे लताः
द्वितीया	लताम्	लते	लताः
तृतीया	लतया	लताभ्याम्	लताभिः
चतुर्थी	लतायै	लताभ्याम्	लताभ्यः
पञ्चमी	लतायाः	लताभ्याम्	लताभ्यः
षष्ठी	लतायाः	लतयोः	लतानाम्
सप्तमी	लतायाम्	लतयोः	लतासु।

अमरकोशः

- नीडम् - कुलायो नीडमस्त्रियाम्। (कुलायः, नीडम्, नीडः)
वृक्षः - वृक्षो महीरुहःशाखी विटपी पादपस्तरुः। (वृक्षः, महीरुहः, शाखी, विटपी, पादपः, तरुः)

आचारोपचारशब्दाः

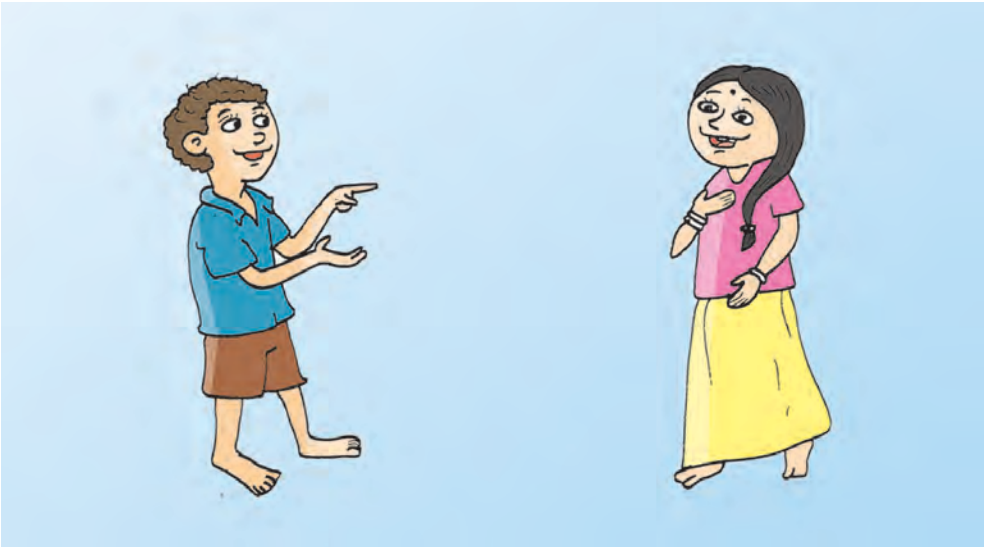
नमस्ते , आगच्छतु , उपविशतु, कुशलं किम्?, सुप्रभातम्,
शुभरात्रिः, क्षम्यताम्, अभिनन्दनानि, धन्यवादः

शब्दकोशः

पदम्	संस्कृतम्	മലയാളം	English	കನ್ನಡ
उपविशतु	उपविशतु	ഇരുന്നാലും	please sit	ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ
कर्तयति	छेदयति	മുറിക്കുന്നു	cuts	കತ್ತരിസುತ್ತದೆ
गृहम्	भवनम्	വീട്	house	ಮನೆ
निवेदयितुम्	ज्ञापयितुम्	അറിയിക്കുവാൻ	to inform	ತಿಳಿಸಲು
पक्षिणः	खगाः	പക്ഷികൾ	birds	ಹಕ್ಕികൾ
पादपः	वृक्षः	വൃക്ഷം	tree	ಮರ
पुरतः	अग्रे	മുമ്പിൽ	in front of	ಎದುರು
बहवः	अनेके	ധാരാളം	numerous	ತುಂಬ
मुखे	वदने	മുഖത്ത്	on the face	ಮುഖದಲ್ಲ
वटवृक्षः	न्यग्रोधः	പേരാൽ	Banyan tree	ಆಳದ ಮര
शाबकाः	शिशवः	കുഞ്ഞുങ്ങൾ	infants	മെറിಗಳು
समस्या	समस्या	സമസ്യ	issue	സമസ്യ

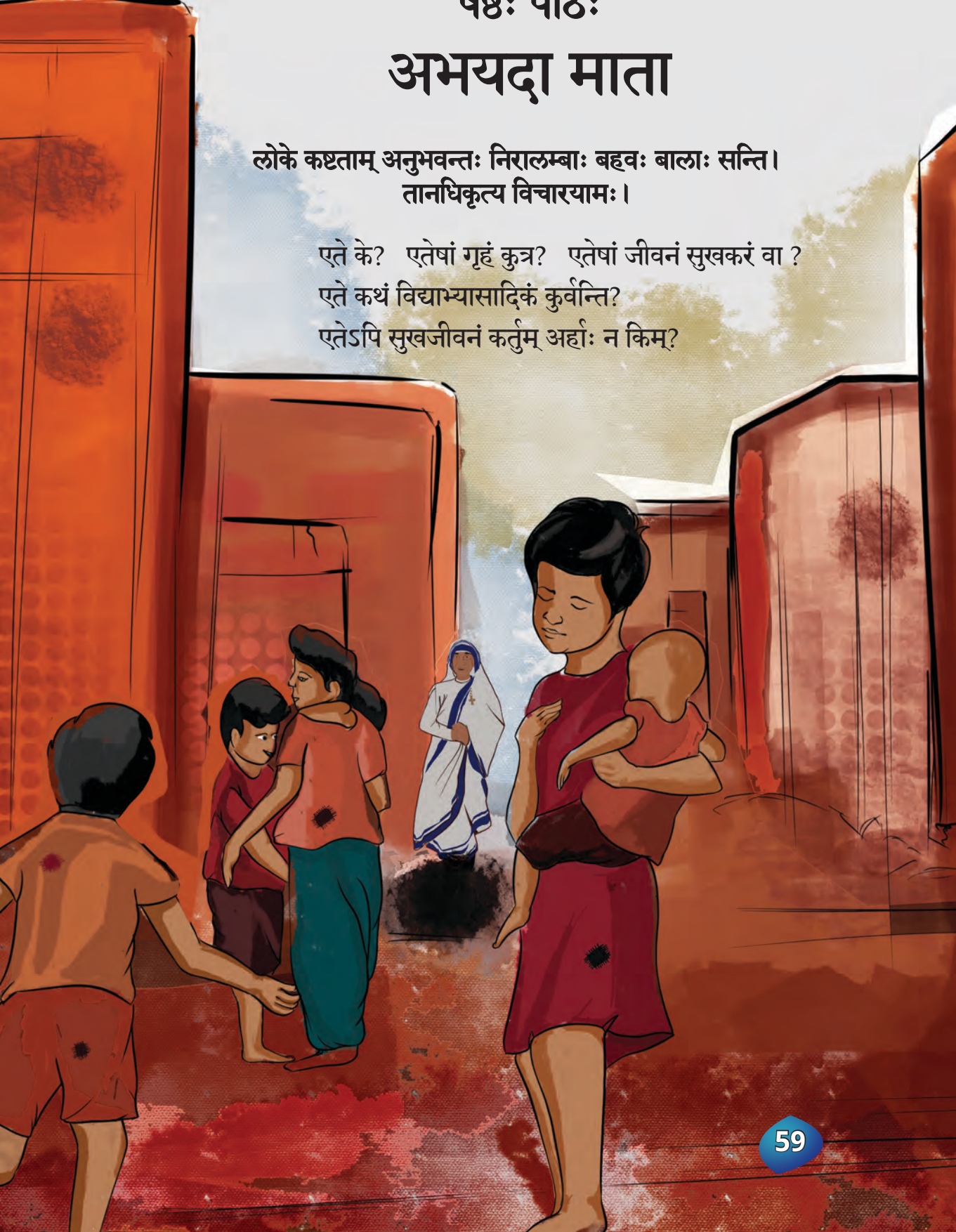
निरालम्बानाम् उन्नमनाय कृतप्रयत्नान् परिचितान् समाजसेवकान् अधिकृत्य चर्चा करोतु।

षष्ठः पाठः अभयदा माता

लोके कष्टताम् अनुभवन्तः निरालम्बाः बहवः बालाः सन्ति ।
तानधिकृत्य विचारयामः ।

एते के? एतेषां गृहं कुत्र? एतेषां जीवनं सुखकरं वा ?
एते कथं विद्याभ्यासादिकं कुर्वन्ति?
एतेऽपि सुखजीवनं कर्तुम् अर्हाः न किम्?

लोके दुःखितानां निरालम्बानां च समुद्धरणार्थं
स्वजीवितं समर्पितवन्तः बहवः महात्मानः सन्ति।
तादृशेषु प्रातःस्मरणीया भवति मदर् तेरेसा। तां
मातरम् अधिकृत्य पठामः।

नगरेषु अनेके अनाथबालाः इतस्ततः
अटन्ति। जीवनं नेतुम् अशक्ताः ते अत्यन्तं
क्लेशम् अनुभवन्ति। बालानाम् एताम् अवस्थां
मदर् तेरेसा ज्ञातवती। सा अनाथानां बालानां
रक्षणोपायम् अचिन्तयत्।

एतेषां संरक्षणाय सा शिशुभवनानि अस्थापयत्। तेभ्यः
विद्याभ्यासादिकं ददौ। ते बालाः पश्चात् सद्गुणसम्पन्नाः उत्तमपौराः
च भूत्वा जीवितम् अनयन्। महती सा निराश्रयाणां रोगातुराणां
मानवानां परिचरणं संरक्षणं च अकरोत्।

एतादृशीं भूतदयां पुरस्कृत्य सा अनेकान् पुरस्कारान्
अलभत। तेषु भारतरत्नपुरस्कारः, माग्ससे पुरस्कारः, नोबेल्
पुरस्कारः च अस्ति।

पदच्छेदः

तानधिकृत्य

एतेऽपि

इतस्ततः

तान् + अधिकृत्य

एते + अपि

इतः + ततः

विग्रहः

महात्मानः

स्वजीवितम्

अनाथबालाः

सद्गुणसम्पन्नाः

महान् च असौ आत्मा च महात्मा, ते।

स्वस्य जीवितम्।

अनाथाः च ते बालाः च।

सद्गुणैः सम्पन्नाः।

पठनप्रवर्तनानि

कोष्ठकात् उचितानि पदानि स्वीकृत्य पूर्यतु।

(गुरुः - श्रीरामकृष्णपरमहंसः, गुरुपत्नी - शारदादेवी, माता - भुवनेश्वरीदेवी,
शिष्या - भगिनी निवेदिता)

शिष्या
भगिनी निवेदिता

स्वामी
विवेकानन्दः

.....
.....

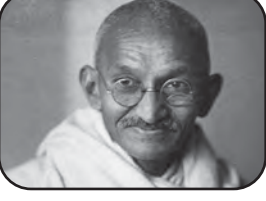

.....
.....

.....
.....

महात्मनां चित्राणि सञ्चित्य चित्रसम्पुटं निर्मातु।

		
महात्मा गान्धी	जवहर लाल नेहरु	.....
		
.....	.....	.....

सूचनानुसारं पूरयतु।

यथा - बालस्य	-	बालानाम्
अनाथस्य	-	.....
.....	-	मानवानाम्
.....	-	प्रमुखानाम्

सूचनानुसारं वाक्यं लिखतु।

यथा - दीपः ज्वलति। अन्धकारः नश्यति।

यदा दीपः ज्वलति तदा अन्धकारः नश्यति।

- बुभुक्षा अस्ति। भोजनं करोति।

.....

- वातः वाति। शाखाः कम्पन्ते।

.....

रिक्तस्थानानि पूर्यतु।

यथा -	अपठत्	अपठताम्	अपठन्
	अनयत्	.....	अनयन्
	.....	अवदताम्	अवदन्
	अहसत्	अहसताम्	.....

अधिगताः अंशाः

- महात्मनां जीवनचरितम् अवगम्य अवदत् अलिखत् च।
- महात्मनां चित्रसम्पुटं निरमात्।
- षष्ठीविभक्तेः एकवचन-बहुवचनरूपाणि अवदत् अलिखत् च।
- यदा - तदा उपयुज्य वाक्यानि अलिखत्।
- लङ् - रूपाणि अलिखत्।

अनुबन्धः

अट् धातुः परस्मैपदी लट्

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुषः	अटति	अटतः	अटन्ति
मध्यमपुरुषः	अटसि	अटथः	अटथ
उत्तमपुरुषः	अटामि	अटावः	अटामः।

नी धातुः परस्मैपदी लङ्

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुषः	अनयत्	अनयताम्	अनयन्
मध्यमपुरुषः	अनयः	अनयतम्	अनयत
उत्तमपुरुषः	अनयम्	अनयाव	अनयाम।

दकारान्तः पुंलिङ्गः तद्-शब्दः

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	सः	तौ	ते
द्वितीया	तम्	तौ	तान्
तृतीया	तेन	ताभ्याम्	तैः
चतुर्थी	तस्मै	ताभ्याम्	तेभ्यः
पञ्चमी	तस्मात्	ताभ्याम्	तेभ्यः
षष्ठी	तस्य	तयोः	तेषाम्
सप्तमी	तस्मिन्	तयोः	तेषु।

दकारान्तः स्त्रीलिङ्गः तद्-शब्दः

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	सा	ते	ताः
द्वितीया	ताम्	ते	ताः
तृतीया	तया	ताभ्याम्	ताभिः
चतुर्थी	तस्यै	ताभ्याम्	ताभ्यः
पञ्चमी	तस्याः	ताभ्याम्	ताभ्यः
षष्ठी	तस्याः	तयोः	तासाम्
सप्तमी	तस्याम्	तयोः	तासु।

दकारान्तः नपुंसकलिङ्गः तद्-शब्दः

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	तत्	ते	तानि
द्वितीया	तत्	ते	तानि
तृतीया	तेन	ताभ्याम्	तैः
चतुर्थी	तस्मै	ताभ्याम्	तेभ्यः
पञ्चमी	तस्मात्	ताभ्याम्	तेभ्यः
षष्ठी	तस्य	तयोः	तेषाम्
सप्तमी	तस्मिन्	तयोः	तेषु।

- सर्वनामशब्दानां सम्बोधनरूपाणि न सन्ति।

अमरकोशः

- शिशुः - पोतः पाकोऽर्भको डिम्भः पृथुकश्शाबकश्शिशुः। (पोतः, पाकः, अर्भकः, डिम्भः, पृथुकः, शाबकः, शिशुः)
- मनुष्यः - मनुष्यामानुषामर्त्यामनुजामानवानराः। (मनुष्याः, मानुषाः, मर्त्याः, मनुजाः, मानवाः, नराः)

शब्दकोशः

पदम्	संस्कृतम्	മലയാളം	English	ಕನ್ನಡ
इतस्ततः	अत्र तत्र	അവിടെയും ഇവിടെയും	here and there	ಆಚೆ ಈಚೆ
एतेषाम्	एषाम्	ഇവരുടെ	their	ಇವರ
कुत्र	क्व	എവിടെ	where	ಎಲ್ಲಿ
कुर्वन्ति	कुर्वन्ति	ചെയ്യുന്നു	do	ಮಾಡುತ್ತದೆ
तेभ्यः	तेभ्यः	അവർക്ക്	for them	ಅವರಿಗೆ
निरालम्बाः	निराश्रयाः	ആശ്രയമില്ലാ ത്തവർ	helpless people	ಆಶ್ರಯ ಇಲ್ಲದವರು
माता	जननी	അമ്മ	mother	ಅಮ್ಮ
मानवाः	मनुष्याः	മനുഷ്യർ	human beings	ಮನುಷ್ಯರು

स्वास्थ्याय भक्षणम् अत्यन्तम् अपेक्षितमेव । भवतां अभिप्रायः कः? चर्चा करोतु ।

३
एककम्

स्वास्थ्यं जीवनम्

मनसः शरीरस्य च आरोग्याय भक्षणम् अतीव प्रधानं भवति। सुरभि रुचिकरं च भोजनम् आह्लादकरमेव। तथा शुद्धं पोषकसमृद्धं च भोजनम् आरोग्याय अनिवार्यमेव। विविधाः क्रीडाः व्यायामाश्च आरोग्यवर्धकाः भवन्ति। तृतीयेऽस्मिन् एकके 'अन्नम् आरोग्याय' 'होक्की' चेति द्वौ पाठौ स्तः।

सप्तमः पाठः अन्नम् आरोग्याय

श्लोकं पठित्वा तस्य आशयम् अधिकृत्य चर्चा करोतु।

पानीयं सलिलं चैव
प्राणवायुश्च भोजनम्।
शुद्धं स्वास्थ्याय कल्पन्ते
सन्देहो न कदाचन ॥

जीवनाय अत्यन्तम् अपेक्षितं भवति भोजनम्। भोज्यं मनःशरीरयोः
सौख्याय सन्तोषाय च कल्पते। आरोग्यसंरक्षणे आहारस्य प्रथमं प्रधानञ्च
स्थानं वर्तते। छान्दोग्योपनिषदः स्वीकृता एषा कथा भोजनस्य प्राधान्यं
सूचयति।

उद्दालकमहर्षेः पुत्रः भवति श्वेतकेतुः। द्वादशवर्षं यावत् गुरुकुले विद्याभ्यासं
समाप्य सः पितुः समीपं प्रत्यागच्छति। दीर्घकालानन्तरं समागतं पुत्रं वीक्ष्य
सन्तुष्टः उद्दालकः कुशलप्रश्नानन्तरं तम् अपृच्छत्।

पुत्र! श्वेतकेतो! गुरोः सकाशात्
किं किम् अपठः?

वेदान् तथा शास्त्राणि च
सम्यक् अपठम्।

अस्तु, पुत्र! सोम्य! अन्नस्य
प्राधान्यमधिकृत्य पठितं वा ?

तत् अधिकतया ज्ञातुम्
इच्छामि।

पुत्रस्य जिज्ञासया उद्दालकः तत् बोधयितुम् अभिलषति।

पुत्र! गच्छ। पञ्चदश दिनानि
यावत् त्वं निराहारो भव। यथेष्टं
जलं पिब।

तात! एवमस्तु।

पञ्चदश दिनानि उपवासं कृत्वा क्षीणः श्वेतकेतुः पितुः समीपं प्रत्यागच्छति।

तात! अहम् आगतः।

वत्स! गुरोः किम्
अधीतम्? तत् वद।

भो पितः! अहं नितरां
श्रान्तः। पठितं सर्वं न
स्मरामि।

एवं चेत् इदानीं गच्छ। अन्नं भुक्त्वा विश्रमं कुरु।

भोजनस्य विश्रमस्य च अनन्तरं पितरं समेत्य श्वेतकेतुः पठितं सर्वं वदति।

पुत्र! अधुना पठितं सर्वं
कथं स्मरसि?

भोजनानन्तरं मे आरोग्यं
लब्धम्। तदा सर्वं स्मरामि।

वत्स! त्वया उक्तं सत्यमेव। अन्नं
विना शरीरस्य नाशो भवति। शरीरे
मनसि च क्षीणे बुद्धिः न प्रवर्तते।

पितः! 'अन्नम् आरोग्याय
अनिवार्यम्' इति सम्यक्
अवगतम्।

पदच्छेदः

प्रधानञ्च

प्रधानम् + च

प्रत्यागच्छति

प्रति + आगच्छति

सत्यमेव

सत्यम् + एव

एवमस्तु

एवम् + अस्तु

विग्रहः

आरोग्यसंरक्षणे

आरोग्यस्य संरक्षणम् आरोग्यसंरक्षणम्,
तस्मिन्।

भोजनानन्तरम्

भोजनस्य अनन्तरम्।

पठनप्रवर्तनानि

विविधानि भक्षणानि अधिकृत्य चर्चा करोतु।

सूचनाः

पोषकसमृद्धम्

भक्षणवैविध्यम्

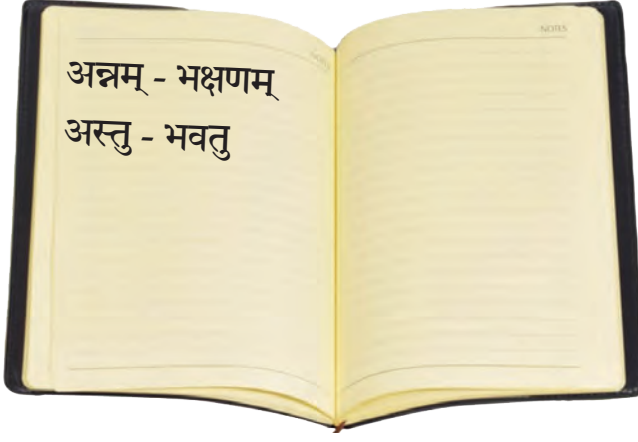
हितं मितं च

भक्षणशुचित्वम्

भक्षणशीलम्

 शब्दकोशं पठित्वा नूतनपदानाम् अर्थं टिप्पणीपुस्तके लिखतु।

 'भोजनम् आरोग्याय' इति विषयमधिकृत्य लघुटिप्पणीं लिखतु।
(सूचनाः - जीवने, भोजनम्, आरोग्यसंरक्षणे, शरीरस्य, ...)

यथा - जीवने भक्षणम् अनिवार्यं भवति।
आरोग्याय पोषकसमृद्धम् आहारम्
आवश्यकम् अस्ति।

.....
.....
.....
.....

 पाठभागं पठित्वा सम्भाषणं कक्ष्यायाम् अवतारयतु।

 पाठं पठित्वा लट् - लोट् रूपाणि लिखतु।

लट्	लोट्
गच्छसि	गच्छ
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

अधिगताः अंशाः

- विविधानि भक्षणानि अधिकृत्य चर्चाम् अकरोत्।
- नूतनपदानाम् अर्थं टिप्पणीपुस्तके अलिखत्।
- लघुटिप्पणीम् अलिखत्।
- पाठं सम्भाषणरूपेण अवतारयत्।
- लट् - लोट् रूपाणि अवदत् अलिखत् च।

अनुबन्धः

वद् धातुः परस्मैपदी लोट्

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुषः	वदतु, वदतात्	वदताम्	वदन्तु
मध्यमपुरुषः	वद, वदतात्	वदतम्	वदत
उत्तमपुरुषः	वदानि	वदाव	वदाम।

अकारान्तः नपुंसकलिङ्गः भोजन शब्दः

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	भोजनम्	भोजने	भोजनानि
सम्बोधनप्रथमा	हे भोजन	हे भोजने	हे भोजनानि
द्वितीया	भोजनम्	भोजने	भोजनानि
तृतीया	भोजनेन	भोजनाभ्याम्	भोजनैः
चतुर्थी	भोजनाय	भोजनाभ्याम्	भोजनेभ्यः
पञ्चमी	भोजनात्	भोजनाभ्याम्	भोजनेभ्यः
षष्ठी	भोजनस्य	भोजनयोः	भोजनानाम्
सप्तमी	भोजने	भोजनयोः	भोजनेषु।

अमरकोशः

रोगः - स्त्री रुग्रुजा चोपतापरोगव्याधिगदामयाः (रुक्, रुजा, उपतापः, रोगः, व्याधिः, गदः, आमयः)

श्लोकः -

पानीयं सलिलं चैव
प्राणवायुश्च भोजनम्।
शुद्धं स्वास्थ्याय कल्पन्ते
सन्देहो न कदाचन ॥

आशयः - पानीयं जलं प्राणवायुः भोजनं च शुद्धं (चेत) स्वास्थ्याय कल्पन्ते एव । कदाचन न सन्देहः ।

शब्दकोशः

पदम्	संस्कृतम्	മലയാളം	English	ಕನ್ನಡ
अधिकृत्य	पुरस्कृत्य	അതിനെ കുറിച്ച്	about	ಅದರ ಬಗ್ಗೆ
अधीतम्	पठितम्	പഠിച്ചത്	learnt	ಕಲಿತದ್ದು
अनन्तरम्	ततः	അതിനുശേഷം	afterwards	ಅದರ ನಂತರ
अन्नम्	भक्षणम्	ആഹാരം	Food	ಆಹಾರ
अपृच्छत्	पृच्छति स्म	ചോദിച്ചു	asked	ಕೇಳಿದನು
अभिलषति	इच्छति	ആഗ്രഹിക്കുന്നു	desires	ಬಯಸುತ್ತಾನೆ
अस्तु	भवतु	ഭവിക്കട്ടെ	let it be	ಆಗಲಿ
इदानीम्	सम्प्रति	ഇപ്പോൾ	now	ಈಗ
उक्तम्	कथितम्	പറയപ്പെട്ടത്	told	ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ
उद्बोधयितुम्	बोधयितुम्	ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്നതിന്	to make aware of	ತಿಳಿಸಲು
किम्	किम्	എന്ത്	what / which	ಏನು / ಯಾವುದು
गच्छ	गम्यताम्	നീ പോയാലും	You go	ಹೋಗಿ
गुरुः	आचार्यः	ഗുರು	Teacher	ಗುರು
जिज्ञासा	ज्ञातुम् इच्छा	അറിയാനുള്ള ആഗ്രഹം	curiosity	ಜಿಜ್ಞಾಸೆ / ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಇರುವ ಆಸೆ
जीवनम्	जीवितम्	ജീവിതം	life	ಜೀವನ
ज्ञातुम्	विज्ञातुम्	അറിയുന്നതിന്	to know	ತಿಳಿಯಲು

तत्	तत्	അത്	that	ಅದು
तम्	तम्	അവനെ	him	ಅವನನ್ನು
त्वम्	भवान् / भवती	നീ	you	ನೀವು
नितराम्	अतीव	വളരെ	too much	ತುಂಬಾ
पञ्चदश	पञ्चदश	പതിനഞ്ച്	fifteen	ಹದಿನೈದು
पिता	तातः	അച്ഛൻ	father	ಅപ്പ
पिब	पिबतात्	നീ കുടിച്ചു ലും	you drink	ಕುಡಿ
पुत्रः	सुतः	മകൻ	son	ಮಗನು
प्रथमम्	आद्यम्	ആദ്യത്തേത്	first	ಮೊದಲ
भोजनम्	भक्षणम्	ഭക്ഷണം	food	ಆಹಾರ
भोज्यम्	भोजनम्	ആഹാരം	food	ಆಹಾರ
मनः	चित्तम्	മനസ്	mind	ಮನಸ್ಸು
लब्धम्	प्राप्तम्	കിട്ടിയത്	achieved	ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು
वत्सः	पुत्रः	പുത്രൻ	son	ಮಗನು
वद	वदतात्	നീ പറഞ്ഞു ലും	you say	ಹೇಳಿ
विना	विहाय	കൂടാതെ	without	ಇಲ್ಲದೆ
वीक्ष्य	दृष्ट्वा	കണ്ടിട്ട്	having seen	ನೋಡಿ
शुद्धम्	परिशुद्धम्	ശുദ്ധമായത്	pure	ಶುದ್ಧವಾದ
क्षीणः	श्रान्तः	ക്ഷീണിതൻ	tired	ಕ್ಷീಣನಾದ
सन्तुष्टः	तुष्टः	സന്തുഷ്ടൻ	one who is happy	ಸಂತುഷ്ട
समागतः	समायातः	വന്നുചേർ ന്നവൻ	who / which had come	ಬಂದು ಸೇರಿದ
समीपम्	सकाशम्	അടുത്ത്	near by	ಸಮೀപ
समेत्य	प्राप्य	എത്തിച്ചേർ ന്നിട്ട്	having reached	ತಲುಪಿ

सम्यक्	सुष्ठु	നല്ലവണ്ണം	finely	ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ
सर्वम्	अखिलम्	എല്ലാം	everything	ಎಲ್ಲಾ
स्मरामि	स्मरणं करोमि	ഞാനറി ഓർ ക്കുന്നു	I remember	ನಾನು ಸ್ಮರಿಸು- ತ್ತೇನೆ

अन्नम् आरोग्याय भवति । एवं व्यायामाः क्रीडाश्च ।

एषः महोदयः कः?

एषः कस्यां क्रीडायां प्रसिद्धः भवति?

वदतु।

अष्टमः पाठः होक्की

बिन्दून् योजयित्वा चित्रम् अवगच्छतु।

एषः विनोदः कः?

इतरे कायिकविनोदाः के?

होक्की क्रीडायां कति क्रीडकाः सन्ति?

प्रथमतया ओलिम्पिक्स् पुरस्कारं प्राप्तः

भारतीयकायिकविनोदः कः?

भारते अनेके कायिकस्पर्धाः सन्ति। तेषु प्रमुखाः भवन्ति होक्की, क्रिकेट्, फुट्बोल, वोलिबोल इत्यादयः। ओलिम्पिक्स् स्पर्धायाम् अस्माकं राष्ट्राय इदं प्रथमतया सुवर्णपतकं होक्कीक्रीडया लब्धम् आसीत्। अस्यां क्रीडायाम् एकादशक्रीडकाः सन्ति। ध्यानचन्द्र, सूरज लतादेवी, राणी रांपाल, पि आर् श्रीजेष् एते प्रसिद्धाः भारतीयहोक्कीक्रीडकाः भवन्ति। ओलिम्पिक्स् स्पर्धासु होक्कीक्रीडया बहुवारं यावत् पुरस्कारः लब्धः भवति। अतः भारते अस्याः क्रीडायाः प्राधान्यं वर्धते एव।

पदच्छेदः

इत्यादयः

इति + आदयः

इत्यनेन

इति + अनेन

विग्रहः

कायिकस्पर्धा

कायिकसम्बन्धा स्पर्धा।

पठनप्रवर्तनानि

क्रीडकानां नामानि तेषां कायिकविनोदान् च यथोचितं योजयतु।

सचिन् टेन्डुल्कर्

बाट् मिन्टन्

क्रिस्ट्यानो रोनाल्डो

क्रिकेट्

पि.वि. सिन्धु

होकी

मानुवल् फ्रेडरिक्

फुट्बोल्

टोम् जोस्

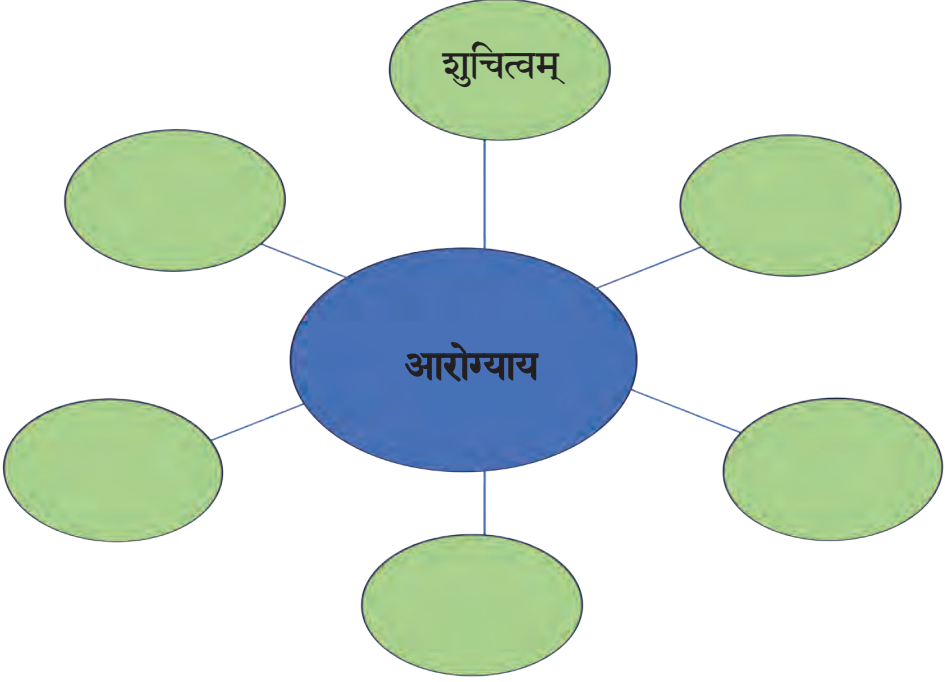

वोलीबोल्

 उचितम् आशयं स्वीकृत्य पेटिकां पूर्यतु।

(शुचित्वम्, अमितं भक्षणम्, क्रीडा, आलस्यम्, शुद्धजलम्, स्नानम्,
मलिनजलम्, मितं भक्षणम्, मलिनवायुः, व्यायामः)

 चित्रं निरीक्ष्य कोष्ठकात् उचितं पदं स्वीकृत्य पूर्यतु।

यथा -

क्रीडकाः ..... सन्ति।

(क्रीडाङ्गणे, क्रीडाङ्गणस्य)

क्रीडकाः क्रीडाङ्गणे सन्ति।

कन्दुकः ..... अस्ति।

(मस्तकस्य, मस्तके)

.....

जावलिन् ..... अस्ति।
(हस्ते, हस्तस्य)

.....

नौकाक्रीडकाः ..... सन्ति।
(उडुपस्य, उडुपे)

.....

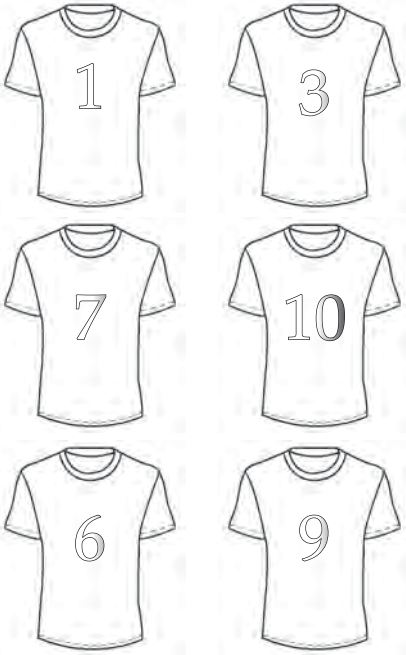
 संख्यानुसारं लक्ष्यं प्राप्नोतु।

 दूरवाण्यां रिक्तसंख्याः यथाक्रमं पूर्यतु।

 सूचनानुसारम् अधोदत्तानां क्रीडकवस्त्राणां वर्णं करोतु।

10 नीलः
3 हरितः

7 पीतः
9 रक्तः

1 श्यामः
6 श्वेतः

अधिगताः अंशाः

- कायिकविनोदान् क्रीडकान् च विविच्य अलिखत्।
- आरोग्यसुस्थितेः आवश्यकताम् अवागच्छत् अवदत् च।
- विभक्तिम् उपयुज्य वाक्यम् अलिखत्।
- संख्याः अगणयत् अलिखत् च।

अनुबन्धः

संख्याः

१ एकम्	११ एकादश
२ द्वे	१२ द्वादश
३ त्रीणि	१३ त्रयोदश
४ चत्वारि	१४ चतुर्दश
५ पञ्च	१५ पञ्चदश
६ षट्	१६ षोडश
७ सप्त	१७ सप्तदश
८ अष्ट / अष्टौ	१८ अष्टादश
९ नव	१९ नवदश
१० दश	२० विंशतिः

अस धातुः परस्मैपदी लट्

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुषः	अस्ति	स्तः	सन्ति
मध्यमपुरुषः	असि	स्थः	स्थ
उत्तमपुरुषः	अस्मि	स्वः	स्मः।

आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः क्रीडाशब्दः

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	क्रीडा	क्रीडे	क्रीडाः
सम्बोधनप्रथमा	हे क्रीडे	हे क्रीडे	हे क्रीडाः
द्वितीया	क्रीडाम्	क्रीडे	क्रीडाः
तृतीया	क्रीडया	क्रीडाभ्याम्	क्रीडाभिः
चतुर्थी	क्रीडायै	क्रीडाभ्याम्	क्रीडाभ्यः
पञ्चमी	क्रीडायाः	क्रीडाभ्याम्	क्रीडाभ्यः
षष्ठी	क्रीडायाः	क्रीडयोः	क्रीडानाम्
सप्तमी	क्रीडायाम्	क्रीडयोः	क्रीडासु।

अमरकोशः

आरोग्यम्	-	अनामयं स्यादारोग्यम्। (अनामयम्, आरोग्यम्)
प्रमुखः	-	ह्रीबे प्रधानं प्रमुखप्रवेकानुत्तमोत्तमाः मुख्यवर्यवरेण्याश्च। (प्रधानं, प्रमुखः, प्रवेकः, अनुत्तमः, उत्तमः, मुख्यः, वर्यः, वरेण्यः)
क्रीडा	-	क्रीडा खेला च नर्म च। (क्रीडा, खेला, नर्म)

शब्दकोशः

पदम्	संस्कृतम्	മലയാളം	English	ಕನ್ನಡ
आलस्यम्	अलसता	മടി	laziness	ಹಲಸತಿ
एकादश	एकादश	പതിനൊന്ന്	eleven	ಹನ್ನೊಂದು
क्रीडा	खेला	കളി	play	ಆಟ
पुरस्कारः	सम्मानम्	സമ്മാനം	prize	ಬಹುಮಾನ
प्रमुखः	मुख्यः	പ്രമുഖൻ	the first one	ಪ್ರಮುಖ
प्रसक्तिः	अनिवार्यता	അനിവാര്യത	relevance	ಅನಿವಾರ್ಯ
प्रसिद्धः	प्रथितः	പ്രസിദ്ധനായ	famous	ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ
विनोदः	उल्लासः	വീനോദം	entertainment	ವಿನೋದ
सन्ति	भवन्ति	ആകുന്നു	are	ಆಗುತ್ತದೆ

क्रिकेट् क्रीडकः महेन्द्रसिंह् धोणी लोके प्रसिद्धः खलु । महोदयस्य जीवनमधिकृत्य 'एम. एस. धोणी- दि अण्टोल्ड् स्टोरि' (M.S. Dhoni: The Untold Story) इति नामकं चलच्चित्रम् अस्ति । एतादृशानि चलच्चित्राणि विज्ञानप्रदायकानि उल्लासदायकानि च भवन्ति । संघशः चर्चा करोतु ।

सूचनाः

विज्ञानप्रदायकानि

मनोरञ्जकानि

जनप्रियाणि

चिन्तोद्दीपकानि

मूल्यदायकानि

४
एककम्

सर्गात्मिका कला

कला सर्वदा जीवितानुगामिनी
भवति। मनुजस्य सर्गवैभवं प्रकाशयितुं
कला अत्यन्तं सहायिका भवति।
अस्मिन् एकके चलच्चित्रम्, श्रुतिसुखदम्
इति द्वौ पाठौ स्तः।

नवमः पाठः

चलच्चित्रम्

१९४८ जनुवरिमासस्य त्रिंशत्तमदिनस्य प्राधान्यं जानन्ति वा? तस्मिन्नेवाहनि महात्मा गान्धी हतः। तस्य आशयाः अद्यापि आविश्वं जनान् प्रचोदयन्ति। 'अहिंसा परमो धर्मः' इति महितं तत्त्वम् उद्धोधयन् सः सर्वेषां मानवानां गुरुः अजायत। महात्मानम् एनमधिकृत्य कृतं चलच्चित्रं भवता दृष्टं वा? भवता दृष्टानि चलच्चित्राणि, भवतः प्रियतमान् चलच्चित्रप्रतिभाधनान् च अधिकृत्य चर्चा कुर्वन्तु। स्वाभिप्रायान् वदन्तु।

मानवचरित्रस्य जीवितावस्थानां च विस्मयतमम् आविष्कारम् एव चलच्चित्रम्। आधुनिककाले इयं कला महत्तमा जनप्रिया च भवति। प्रथमं भारतीयं चलच्चित्रम् आलम् आरा भवति। भारतीयचलच्चित्रस्य पिता 'दादा साहेब फाल्के' भवति।

ಕೆರಳಿಭಾಷಾಢಾಂ ಪ್ರಥಮ಑ಲ಑್಑ಿತ್ರಂ ಢವತಿ 'ವಿಗತಕುಢಾರನ್' । ಅಸ್ಯ ಑ಲ಑್಑ಿತ್ರಸ್ಯ ನಿಢೇಶಕಃ ಜೆ.ಸಿ. ಢಾನಿಯೆಲ್ ಢಹೂಢಯಃ ಕೆರಳಿ಑ಲ಑್಑ಿತ್ರಸ್ಯ ಪಿತಾ ಇತಿ ಪ್ರಸಿ಑್಑ಃ ।

ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷಾಢಾಂ ಅಪಿ ಪ್ರಸಿ಑್಑ಾನಿ ಢಹೂನಿ ಑ಲ಑್಑ಿತ್ರಾಣಿ ಸನ್ತಿ । ಪ್ರಥಮಂ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷಾ ಕೃತಂ ಑ಲ಑್಑ಿತ್ರಢ್ 'ಆಢಿಶಾङ್ಕರಾ಑ಾರ್ಯಃ' ಢವತಿ । ಑ಲ಑್಑ಿತ್ರಸ್ಯ ಅಸ್ಯ ನಿಢೇಶಕಃ ಢವತಿ ಜಿ. ವಿ. ಅಯ್ಯರ್ ಢಹೂಢಯಃ ।

ಅಸ್ಯ ಑ಲ಑್಑ಿತ್ರಸ್ಯ ಇತಿವೃತ್ತಂ ಶಾङ್ಕರಾ಑ಾರ್ಯಸ್ಯ ಜೀವನ಑ರಿತಂ ಢವತಿ । ಢಗವಢ್ಢೀತಾ, ಪ್ರಿಯಢಾನ್ಸಢ್, ಇಷ್ಠಿಃ, ಢಧುರಸ್ಢಿತಢ್, ತಢಾ, ಪ್ರತಿಕೃತಿಃ ಇತ್ಢಾಢೀನಿ ಅನೇಕಾನಿ ಸಂಸ್ಕೃತ಑ಲ಑್಑ಿತ್ರಾಣಿ ಸನ್ತಿ ।

पदच्छेदः

प्राचीनकालादारभ्य प्राचीनकालात् + आरभ्य

विग्रहः

जनप्रियः

जनानां प्रियः ।

आधुनिककालस्य

अधुना भवः आधुनिकः, आधुनिकः च असौ कालः च
आधुनिककालः, तस्य ।

भारतीयचलच्चित्रम्

भारते भवं भारतीयम्, भारतीयं च तत् चलच्चित्रं च ।

दिनदर्शिकां दृष्ट्वा वासराणां नामानि वदतु लिखतु च ।

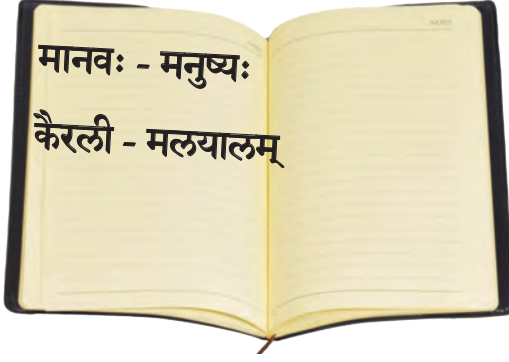
पठनप्रवर्तनानि

भारतीयसंस्कृतचलच्चित्राणि अधिकृत्य चर्चां करोतु विलिख्य अवतारयतु च ।

 शब्दकोशं निरीक्ष्य नूतनपदानाम् अर्थं टिप्पणीपुस्तके लिखतु।

 सूचनानुसारं चलच्चित्रसम्बन्धिनः प्रश्नान् निर्माय उत्तराणि विलिख्य अवतारयतु।

यथा - भारतीयचलच्चित्रस्य पिता कः?

- दादा साहेब फाल्के

प्रथमं कैरलीचलच्चित्रं किम्?

- विगतकुमारन्

 ह्रस्वचलच्चित्रं निर्मातु अवतारयतु च।

२०२४ फेब्रुवरी

रविवारः	सोमवारः	मङ्गलवारः	बुधवारः	गुरुवारः	शुक्रवारः	शनिवारः
				१	२	३
४	५	६	७	८	९	१०
११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४
२५	२६	२७	२८	२९		

अधिगताः अंशाः

- संस्कृतचलच्चित्राणि अधिकृत्य चर्चाम् अकरोत् विलिख्य अवातारयत् च।
- शब्दकोशं निरीक्ष्य नूतनपादानाम् अर्थम् अलिखत्।
- प्रश्नोत्तरनिर्माणम् अकरोत्।
- ह्रस्वचलच्चित्रस्य निर्माणम् अकरोत्।
- अस धातोः लङ् प्रथमपुरुषरूपाणि अवदत्।
- वासराणां नामानि अवदत्।

अनुबन्धः

अस धातुः परस्मैपदी लङ्

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुषः	आसीत्	आस्ताम्	आसन्
मध्यमपुरुषः	आसीः	आस्तम्	आस्त
उत्तमपुरुषः	आसम्	आस्व	आस्म।

दकारान्तः त्रिषु लिङ्गेषु समानः अस्मद् शब्दः

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	अहम्	आवाम्	वयम्
द्वितीया	माम्, मा	आवाम्, नौ	अस्मान्, नः
तृतीया	मया	आवाभ्याम्	अस्माभिः
चतुर्था	मह्यम्, मे	आवाभ्याम्, नौ	अस्मभ्यम्, नः
पञ्चमी	मत्	आवाभ्याम्	अस्मत्
षष्ठी	मम, मे	आवयोः, नौ	अस्माकम्, नः
सप्तमी	मयि	आवयोः	अस्मासु।

अमरकोशः

पिता - तातस्तु जनकः पिता। (तातः, जनकः, पिता)

शब्दकोशः

पदम्	संस्कृतम्	മലയാളം	English	ಕನ್ನಡ
आधुनिकः	नवीनः	ആധുനികം	modern	ಆಧುನಿಕ
आविष्करणम्	निर्माणम्	നിർമ്മിക്കൽ	production	ಆವಿಷ್ಕಾರ
कैरली	मलयालम्	മലയാളം	Malayalam	ಮಲಯಾಳ
चलच्चित्रम्	चलनचित्रम्	ചലച്ചിത്രം	Cinema	ಸಿನಿಮಾ
जनप्रिया	लोकप्रिया	ജനപ്രിയം	popular	ಜನಪ್ರಿಯವಾದ
जीवनचरितम्	जीवनकथा	ജീവചരിത്രം	biography	ಜೀವ ಚರಿತ್ರೆ
निदेशकः	निदेशकः	സംവിധായകൻ	Director	ನಿರ್ದೇಶಕರು
प्रमेयः	विषयः	വിഷയം	Theme	ಆಶಯ
मानवः	मनुष्यः	മനുഷ്യൻ	Man	ಮನುಷ್ಯ

संस्कृतचलच्चित्राणि पश्यतु। तेषां चलच्चित्राणां वैशिष्ट्यम् अधिकृत्य चर्चा करोतु।

दशमः पाठः श्रुतिसुखदम्

चलच्चित्रगानं श्रोतुं तथा गातुं सर्वे जनाः
इच्छन्ति। मलयालचलच्चित्रेषु अनेकानि
गानानि सुप्रसिद्धानि भवन्ति। तेषु संस्कृतेन
विरचितानि कानिचन गीतानि अपि सन्ति
इति जानन्ति वा?

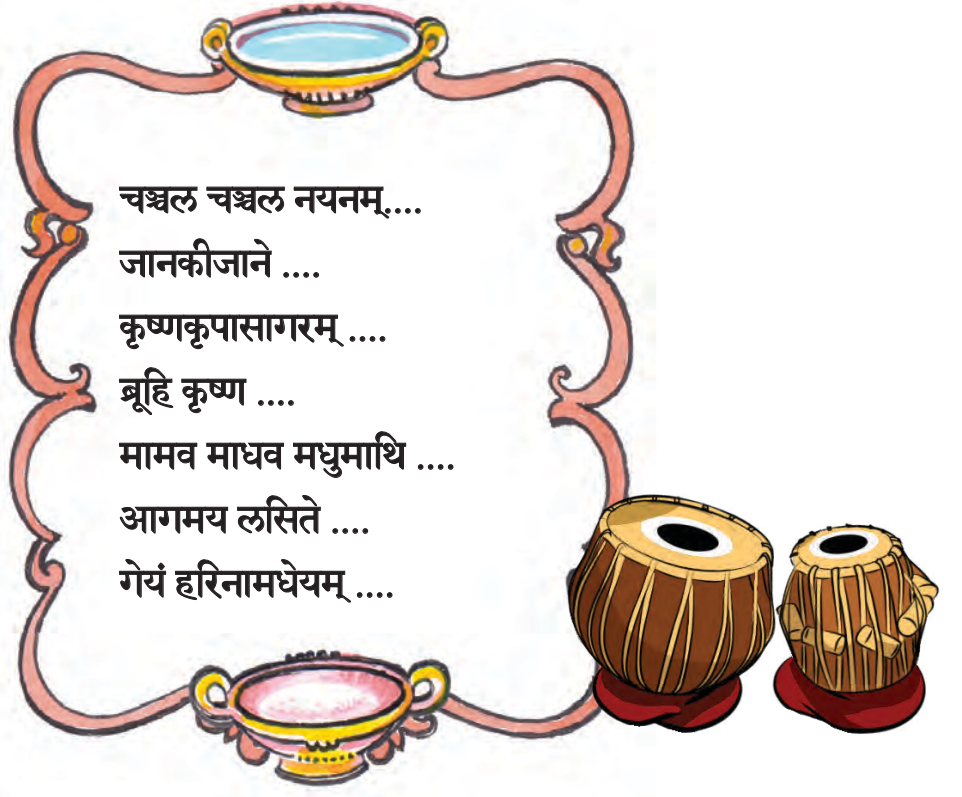
जानकीजाने....

इति गानं श्रुतवन्तः किम्?
गानमिदं केन विरचितम्?

'ध्वनि' नाम मलयालचलच्चित्रस्य इदं गीतं संस्कृतभाषया
विरचितम्। सुप्रसिद्धगानरचयिता यूसफलि केच्चेरी महाभागः एव अस्य
गानस्य रचयिता। अभिभाषकः, निदेशकः, गानरचयिता इति विविधासु
वृत्तिषु प्रसिद्धः अयं कविः संस्कृते बहूनि चलच्चित्रगीतानि लिखति
स्म। तृशूर जिल्लायां केच्चेरी ग्रामे अयं महोदयः अजायत। प्रसिद्धः
संस्कृतपण्डितः प्रोफ. के. पि.नारायणपिषारटिः महोदयः एव अस्य
संस्कृताचार्यः।

यूसुफल केचेरि महोदयेन रचितानि एतानि संस्कृतगीतानि प्रसिद्धानि भवन्ति। केरलसाहित्य-अकादमि पुरस्कारः, ओटकुप्रल् पुरस्कारः, वल्लत्तोल् पुरस्कारः इत्यादीन् बहून् पुरस्कारान् प्राप्तवान् अयम्। 'मग्न' इति चलच्चित्रस्य 'गेयं हरिनामधेयम्....' इति संस्कृतगानस्य रचनया अयं महोदयः देशीयचलच्चित्रपुरस्कारेण समाहृतः। एतेषां संस्कृतगानानाम् आलपनेन संस्कृतभाषायाः ललितकोमलत्वं माधुर्यं च अनुभवितुं शक्नोति।

पदच्छेदः

एतेनैव
इत्येतानि
इत्यादि

एतेन + एव
इति + एतानि
इति + आदि

विग्रहः

ललितकोमलत्वम् - ललितं च तत् कोमलं च ललितकोमलं,
तस्य भावः।

जानकीजाने - जानकी जाया यस्य सः जानकीजानिः,
तस्य सम्बुद्धौ।

व्याकरणविशेषः

स्म योगे भूतकालार्थः।

यथा - लिखति स्म - अलिखत् इत्यर्थः।

तुमुन्नन्तम्

श्रोतुम्, गातुम्, अनुभवितुम्।

पठनप्रवर्तनानि

यूसफलि केच्चेरी महोदयस्य मलयालकवितासमाहारान् अधिकृत्य चर्चा
करोतु।

सूचनाः

आलिल

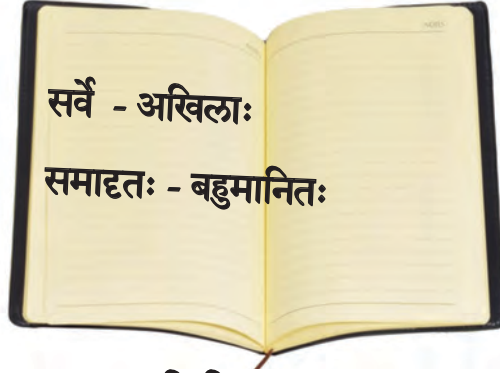
केच्चेरीप्पुषा

नादब्रह्मम्

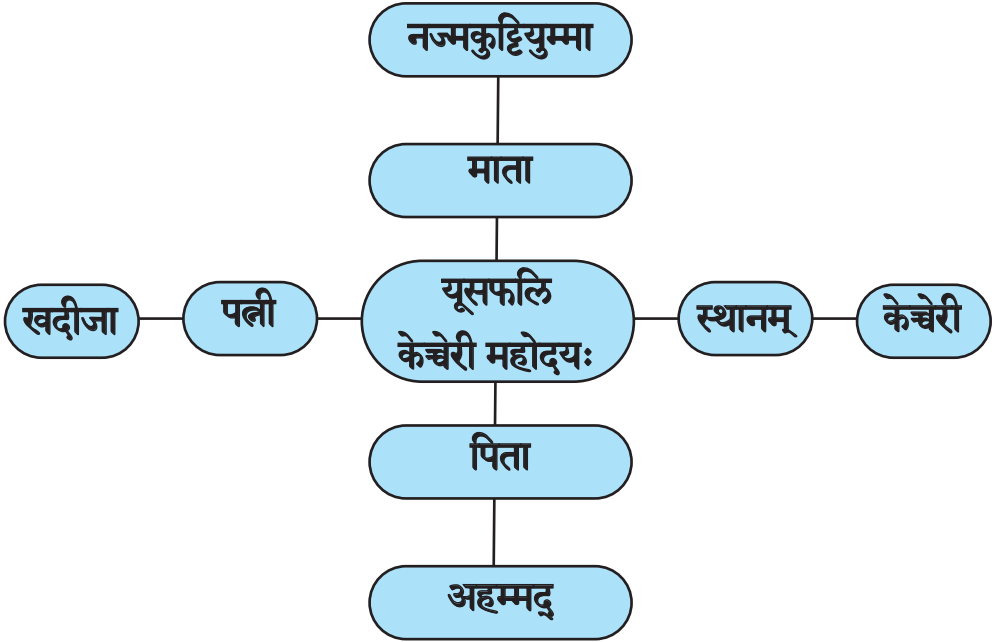
मुखपटमिल्लाते

अञ्जु कन्यककल्

 शब्दकोशं निरीक्ष्य नूतनपदानाम् अर्थं टिप्पणीपुस्तके लिखतु।

 सूचकानि उपयुज्य लघुवाक्यानि लिखतु।

यथा - यूसफलि केच्चेरी महोदयस्य पिता अहम्मद् भवति।

.....
.....
.....

 चलच्चित्रगानं चलच्चित्रेण योजयतु।

जानकीजाने...	- कल्याणप्पन्तल्
कृष्णकृपासागरम्...	- इड्डुने ओरु निलाप्पक्षि
मामव माधव मधुमाथि...	- ध्वनि
चञ्चल चञ्चल नयनम्...	- फैव् स्टार् होस्पिटल्
ब्रूहि कृष्ण घनश्याम....	- सर्गम्

 गद्यभागं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तरं लिखतु।

'कलकात्ता....' इति ग्रामीणगीतम् इदानीं सम्पूर्णे देशे प्रचलति। एतत् चलच्चित्रगीतं नञ्चियम्मा इति महिलया आलपितम्। एषा नञ्चियम्मा चलच्चित्रगानेन प्रथिता अभवत्। नञ्चियम्मा पालक्काट् जिल्लायाम् अट्टप्पाटि ग्रामे अजायत। 'अय्यप्पनुं कोशियुम्' इति चलच्चित्रे विद्यमानस्य कलकात्ता... इति गानस्य आलपनेन एषा कीर्तिम् अवाप। २०२२ तमे वर्षे एषा देशीयचलच्चित्रपुरस्कारेण समाहता अभवत्।

१. नञ्चियम्मा कस्यां जिल्लायाम् अजायत?
२. कलकात्ता.... इति गानं कस्मिन् चलच्चित्रे भवति?
३. कस्मिन् वर्षे नञ्चियम्मा देशीयपुरस्कारेण समाहता?
४. यशः इति पदस्य समानार्थकं पदं खण्डिकातः स्वीकृत्य लिखतु।
५. खण्डिकायाः उचितं शीर्षकम् ददातु।

अधिगताः अंशाः

- संस्कृतचलच्चित्रगीतानि अधिकृत्य चर्चाम् अकरोत्।
- नूतनपदानाम् अर्थं टिप्पणीपुस्तके अलिखत्।
- यूसफलि केच्चेरीम् अधिकृत्य लघुवाक्यानि अलिखत्।
- चलच्चित्रगानानि अधिकृत्य अवागच्छत्।
- गद्यभागं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तरम् अवदत् अलिखत् च।

अनुबन्धः

इकारान्तः पुंलिङ्गः कविशब्दः

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	कविः	कवी	कवयः
सम्बोधनप्रथमा	हे कवे	हे कवी	हे कवयः
द्वितीया	कविम्	कवी	कवीन्
तृतीया	कविना	कविभ्याम्	कविभिः
चतुर्थी	कवये	कविभ्याम्	कविभ्यः
पञ्चमी	कवेः	कविभ्याम्	कविभ्यः
षष्ठी	कवेः	कव्योः	कवीनाम्
सप्तमी	कवौ	कव्योः	कविषु।

गै धातुः परस्मैपदी लोट्

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमपुरुषः	गायतु/गायतात्	गायताम्	गायन्तु
मध्यमपुरुषः	गाय/गायतात्	गायतम्	गायत
उत्तमपुरुषः	गायानि	गायाव	गायाम।

अमरकोशः

यशः - यशः कीर्तिः समज्ञा च । (यशः, कीर्तिः, समज्ञा)

शब्दकोशः

पदम्	संस्कृतम्	മലയാളം	English	ಕನ್ನಡ
तथा	तेन प्रकारेण	അപ്രകാരം	like that	ಹಾಗೆಯೇ
सर्वे	अखिलाः	എല്ലാവരും	all	ಎಲ್ಲರೂ
इच्छन्ति	अभिलषन्ति	ആഗ്രഹിക്കുന്നു	wish	ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ
अनेकानि	नैकानि	ധാരാളം	many	ಅನೇಕ
महाभागः	महाशयः	മഹാവ്യക്തി	renowned person	ಮಹದ್ ವ್ಯಕ್ತಿ
अभिभाषकः	न्यायवादी	വക്കീൽ	Advocate	ನ್ಯಾಯವಾದಿ
समादृतः	बहुमानितः	ആദരിക്കപ്പെട്ടവൻ	Honoured	ಆದರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
अनुभवितुम्	अनुभोक्तुम्	അനുഭവിക്കാൻ	to experience	ಅನುಭವಿಸಲು
जिज्ञासा	ज्ञातुम् इच्छा	അറിയാനുള്ള ആഗ്രഹം	curiosity	ಜಿಜ್ಞಾಸೆ / ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಇರುವ ಆಸೆ

अक्षरमाला

स्वराक्षराणि

अ	आ	इ	ई	उ
ऊ	ऋ	ॠ	ऌ	ए
ऐ	ओ	औ	अं	अः

व्यञ्जनाक्षराणि

क	ख	ग	घ	ङ
च	छ	ज	झ	ञ
ट	ठ	ड	ढ	ण
त	थ	द	ध	न
प	फ	ब	भ	म
य	र	ल	व	
श	ष	स	ह	

ഭാരതത്തിന്റെ ഭരണഘടന

ഭാഗം IV ക്കു

മൗലിക കർത്തവ്യങ്ങൾ

51 ക. മൗലിക കർത്തവ്യങ്ങൾ - താഴെപ്പറയുന്നവ ഭാരതത്തിലെ ഓരോ പൗരന്റെയും കർത്തവ്യം ആയിരിക്കുന്നതാണ് :

- (ക) ഭരണഘടനയെ അനുസരിക്കുകയും അതിന്റെ ആദർശങ്ങളെയും സ്ഥാപനങ്ങളെയും ദേശീയപതാകയെയും ദേശീയഗാനത്തെയും ആദരിക്കുകയും ചെയ്യുക;
- (ഖ) സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള നമ്മുടെ ദേശീയസമരത്തിന് പ്രചോദനം നൽകിയ മഹനീയാദർശങ്ങളെ പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും പിൻതുടരുകയും ചെയ്യുക;
- (ഗ) ഭാരതത്തിന്റെ പരമാധികാരവും ഐക്യവും അഖണ്ഡതയും നിലനിർത്തുകയും സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക;
- (ഘ) രാജ്യത്തെ കാത്തുസൂക്ഷിക്കുകയും ദേശീയസേവനം അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ ആവശ്യപ്പെടുമ്പോൾ അനുഷ്ഠിക്കുകയും ചെയ്യുക;
- (ങ) മതപരവും ഭാഷാപരവും പ്രാദേശികവും വിഭാഗീയവുമായ വൈവിധ്യങ്ങൾക്കെതിരായി ഭാരതത്തിലെ എല്ലാ ജനങ്ങൾക്കുമിടയിൽ, സൗഹാർദ്ദവും പൊതുവായ സാഹോദര്യമനോഭാവവും പുലർത്തുക, സ്ത്രീകളുടെ അന്തസ്സിന് കുറവു വരുത്തുന്ന ആചാരങ്ങൾ പരിത്യജിക്കുക;
- (ച) നമ്മുടെ സമ്മിശ്രസംസ്കാരത്തിന്റെ സമ്പന്നമായ പാരമ്പര്യത്തെ വിലമതിക്കുകയും നിലനിറുത്തുകയും ചെയ്യുക;
- (ഛ) വനങ്ങളും തടാകങ്ങളും നദികളും വന്യജീവികളും ഉൾപ്പെടുന്ന പ്രകൃത്യം ഉള്ള പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷിക്കുകയും അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുകയും, ജീവികളോട് കാരൂണ്യം കാണിക്കുകയും ചെയ്യുക;
- (ജ) ശാസ്ത്രീയമായ കാഴ്ചപ്പാടും മാനവികതയും, അന്വേഷണത്തിനും പരിഷ്കരണത്തിനും ഉള്ള മനോഭാവവും വികസിപ്പിക്കുക;
- (ഝ) പൊതുസ്വത്ത് പരിരക്ഷിക്കുകയും ശപഥം ചെയ്ത് അക്രമം ഉപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക;
- (ഞ) രാഷ്ട്രം യുദ്ധത്തിന്റെയും ലക്ഷ്യപ്രാപ്തിയുടെയും ഉന്നതതലങ്ങളിലേക്ക് നിരന്തരം ഉയരത്തക്കവണ്ണം വ്യക്തിപരവും കൂട്ടായതുമായ പ്രവർത്തനത്തിന്റെ എല്ലാ മണ്ഡലങ്ങളിലും ഉൽക്കൃഷ്ടതയ്ക്കുവേണ്ടി അധ്വാനിക്കുക;
- (ട) ആറനും പതിനാലനും ഇടയ്ക്ക് പ്രായമുള്ള തന്റെ കുട്ടിക്കോ തന്റെ സംരക്ഷണയിലുള്ള കുട്ടികൾക്കോ, അതതു സംഗതി പോലെ, മാതാപിതാക്കളോ രക്ഷാകർത്താവോ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുള്ള അവസരങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുക.

കുട്ടികളുടെ അവകാശങ്ങൾ

പ്രിയമുള്ള കുട്ടികളേ,

നിങ്ങൾക്കുള്ള അവകാശങ്ങളെന്തെല്ലാമെന്ന് അറിയേണ്ടതില്ലേ? അവകാശങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവ് നിങ്ങളുടെ പങ്കാളിത്തം, സംരക്ഷണം, സാമൂഹികനീതി എന്നിവ ഉറപ്പാക്കാൻ പ്രേരണയും പ്രചോദനവും നൽകും. നിങ്ങളുടെ അവകാശങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കാൻ ഇപ്പോൾ ഒരു കമ്മീഷൻ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. കേരള സംസ്ഥാന ബാലാവകാശസംരക്ഷണ കമ്മീഷൻ എന്നാണ് അതിന്റെ പേര്. എന്തെല്ലാമാണ് നിങ്ങൾക്കുള്ള അവകാശങ്ങൾ എന്നു നോക്കാം.

• സംസാരത്തിനും ആശയപ്രകടനത്തിനുമുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം • ജീവന്റെയും വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെയും സംരക്ഷണം • അതിജീവനത്തിനും പൂർണ്ണവികാസത്തിനുമുള്ള അവകാശം • ജാതി-മത-വർഗ്ഗ-വർണ്ണ ചിന്തകൾക്കതീതമായി ബഹുമാനിക്കപ്പെടാനും അംഗീകരിക്കപ്പെടാനുമുള്ള അവകാശം • മാനസികവും ശാരീരികവും ലൈംഗികവുമായ പീഡനങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള സംരക്ഷണത്തിനും പരിചരണത്തിനുമുള്ള അവകാശം • പങ്കാളിത്തത്തിനുള്ള അവകാശം • ബാലവേലയിൽനിന്നും ആപൽക്കരമായ ജോലികളിൽനിന്നുമുള്ള മോചനം • ശൈശവവിവാഹത്തിൽനിന്നുള്ള സംരക്ഷണം • സ്വന്തം സംസ്കാരം അറിയുന്നതിനും അതനുസരിച്ച് ജീവിക്കുന്നതിനുമുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം	• അവഗണനകളിൽനിന്നുള്ള സംരക്ഷണം • സൗജന്യവും നിർബന്ധിതവുമായ വിദ്യാഭ്യാസ അവകാശം • കളിക്കാനും പഠിക്കാനുമുള്ള അവകാശം • സ്നേഹവും സുരക്ഷയും നൽകുന്ന കുടുംബവും സമൂഹവും ലഭ്യമാകാനുള്ള അവകാശം

നിങ്ങളുടെ ചില ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ

- സ്കൂൾ, പൊതുസംവിധാനങ്ങൾ എന്നിവ നശിപ്പിക്കാതെ സംരക്ഷിക്കുക.
- സ്കൂളിലും പഠനപ്രവർത്തനങ്ങളിലും കൃത്യനിഷ്ഠ പാലിക്കുക.
- സ്കൂൾ അധികാരികളെയും അധ്യാപകരെയും മാതാപിതാക്കളെയും സഹപാഠികളെയും ബഹുമാനിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യുക.
- ജാതി-മത-വർഗ്ഗ-വർണ്ണ ചിന്തകൾക്കതീതമായി മറ്റുള്ളവരെ ബഹുമാനിക്കാനും അംഗീകരിക്കാനും സന്നദ്ധരാവുക.

ബന്ധപ്പെടേണ്ട വിലാസം:
കേരള സംസ്ഥാന ബാലാവകാശസംരക്ഷണ കമ്മീഷൻ
 ശ്രീ ഗണേഷ്, റ്റി.സി. 14/2036, വാൻറോസ് ജംങ്ഷൻ,
 കേരള യൂണിവേഴ്സിറ്റി പി.ഒ, തിരുവനന്തപുരം - 34
 ഫോൺ 0471 - 2326603
 ഇ- മെയിൽ childrights.cpcr@kerala.gov.in, rte.cpcr@kerala.gov.in
 വെബ്സൈറ്റ് : www.kescpcr.kerala.gov.in

ചൈൽഡ് ഹെൽപ്പ് ലൈൻ - 1098, ക്രൈം സ്റ്റോപ്പർ - 1090, നിർഭയ - 1800 425 1400
 കേരള പൊലീസ് ഹെൽപ്പ് ലൈൻ - 0471 - 3243000/44000/45000

online **R.T.E Monitoring** : www.nireekshana.org.in